

**Universitatea Pedagogică
de Stat „ION CREANGĂ”
din Chișinău**

str. Ion Creangă, nr. 1, MD - 2069,
Chișinău, Republica Moldova
www.upsc.md

**FACULTATEA PSIHOLOGIE ȘI PSIHOPELAGOGIE SPECIALĂ
CATEDRA PSIHOPELAGOGIE SPECIALĂ**

**PROGRAMUL DE STUDII
LOGOPEDIA
Ciclul II (master)
CATALOGUL CURSURILOR**

**Anii de studii
2020-2022**

Denumirea programului de studii	Logopedie
Ciclul	II
Denumirea cursului	Filosofia și axiologia educației incluzive
Facultatea / Catedra responsabilă de curs	Facultatea de Psihologie și Psihopedagogie Specială Catedra de Psihopedagogie Specială
Titular de curs	Aurelia Racu, dr. hab., prof. univ.
Cadre didactice implicate	Aurelia Racu, dr. hab., prof. univ.
E-mail	apdi@humanitas.md

Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anul	Semestrul	Total ore	Total ore	
					contact direct	studiu individual
F.01.O.001	5	I	I	150	35	115

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii

Psihopedagogia integrării și incluziunii se înscrie reușit printre disciplinele fundamentale de studiu în cadrul programului respectiv fiind o ramură modernă a psihopedagogiei speciale. Tendința actuală în domeniul educației speciale are la bază filosofia normalizării a cărei transpunere în fapt presupune tot mai mult educația integrată / incluzivă a copiilor și tinerilor cu diferite dizabilități. Obiectivele specializării „*Psihopedagogia integrării și incluziunii*”, prin intermediul masteratului, vizează pregătirea teoretică, metodologică și practică pentru transpunerea în fapt a filosofiei normalizării și concepției integraționiste și pentru realizarea unor cercetări – acțiuni prin care se urmărește optimizarea calității vieții persoanelor cu cerințe educaționale speciale. După absolvire, o parte dintre masteranzi pot urma studiile doctorale în domeniul științelor educației sau al psihologiei educaționale.

Disciplina „*Psihopedagogia integrării și incluziunii*” se înscrie armonios în contextul procesului de reformă declanșat în instituțiile de învățământ din Republica Moldova, în perioada contemporană. Pregătirea specialiștilor în domeniul psihopedagogiei integrării include studierea aprofundată a problemelor teoretico-practice privind integrarea și incluziunea copiilor / tinerilor cu dizabilități. Cursul va include aspecte privind intervenția psihopedagogică în școala incluzivă; modele și tipuri de școli incluzive; informații referitoare la diverse aspecte ale dezvoltării învățământului integrat/incluziv. Accentul de bază se va pune pe promovarea unui nou sistem de valori care atribuie persoanei cu dizabilități rolul de cetățean cu drepturi egale; asigură egalizarea șanselor în domeniul educației între elevii cu CES și cei din învățământul de masă. În acest sens psihopedagogia integrării stă la baza pregătirii academice a masteranzilor și formarea unor competențe conform standardelor europene, în perspectiva exercitării profesiei în condițiile competitivității, într-o societate în continuă schimbare; formării competențelor necesare proiectării, conducerii și optimizării procesului de învățământ din perspectiva prerogativelor școlii incluzive, a pedagogiei curative și a actului educațional-terapeutic.

Cursul va include aspecte ale inovațiilor pedagogice în educația incluzivă; strategiile cercetării în contextul incluziunii școlare; managementul în educația incluzivă.

Competențe dezvoltate în cadrul cursului

În procesul studierii cursului „*Psihopedagogia integrării și incluziunii*” masteranzii vor însuși cunoștințe despre principalele principii, strategii didactice, modele organizatorice și cadrul legislativ, folosite atât în educația incluzivă pe plan mondial, cât și la noi în țară. Totodată masteranzii își vor forma o viziune de ansamblu asupra transformărilor din școlile obișnuite, pentru a face față cerințelor educaționale ale tuturor copiilor. Prin varietatea de informații cu caracter teoretic și practic ce vor fi furnizate în acest curs masteranzii vor însuși metodologii de intervenție psihopedagogică în școlile incluzive; formarea capacităților necesare în vederea elaborării planurilor educaționale individualizate și a programelor de servicii personalizate; pregătirea masteranzilor pentru a deveni formatori în educația incluzivă în întreg sistemul de învățământ general; formarea capacităților și deprinderilor necesare colaborării cu profesorii și familiile elevilor în dificultate în procesul de aplicare a strategiilor didactice din domeniul educației incluzive; consolidarea unor competențe deja formate, necesare abordării multilaterale a copiilor cu CES, în scopul integrării lor optime în familie, școală, comunitate; proiectarea cercetărilor din perspectiva integrării și incluziunii școlare.

Finalități de studii

La sfârșit de curs masteranzii vor fi capabili:

La nivel de cunoaștere și înțelegere (cunoașterea și utilizarea adecvată a noțiunilor specifice disciplinei):

- să înțeleagă și să explice principalele teorii, concepții, principii și metode din domeniul educației integrate / incluzive;
- să identifice cele mai avansate tehnici de terapie, recuperare și cercetare din domeniul educației speciale și integrate;
- să explice evoluția principiilor normalizării, integrării și incluziunii, etapele dezvoltării educației integrate / incluzive.;
- însușirea specificului metodologiei cercetării în domeniul educației incluzive.

La nivel de aplicare (proiectarea, conducerea și evaluarea activităților practice specifice, utilizarea unor metode, tehnici și instrumente de investigare și de aplicare):

- formarea abilităților necesare conceperii unor strategii de învățare și a unor documente curriculare flexibile dinamice eficiente, creative care să susțină atât activitățile de predare, cât și activitățile specifice, vizând atât scopuri compensator-recuperatorii cât și activitatea restanțelor funcționale ale copiilor cu CES;

- să elaboreze programe educative personalizate și individualizate de recuperare a copiilor cu dizabilități;
- să realizeze cercetări aplicative și de dezvoltare în domeniul educației incluzive;
- să devină formatori pentru educația integrată în întreg sistemul general de învățământ;
- să elaboreze și să implementeze proiecte privind incluziunea educațională și școlară a copiilor cu cerințe educaționale speciale;
- să realizeze proiecte de cercetare în domeniul educației incluzive; intervenție educațională individualizată;
- să colaboreze cu profesorii și familiile elevilor cu dizabilități, în procesul de aplicare a strategiilor didactice din domeniul educației integrate / incluzive.

La nivel de atitudini și valori (manifestarea unei atitudini pozitive și responsabile față de domeniul științific / cultivarea unui mediu științific centrat pe valori și relații democratice / promovarea unui sistem de valori culturale, morale și civice, valorificarea optimă și creativă a propriului potențial în activitățile științifice):

- promovarea unui învățământ incluziv bazat pe drepturile fundamentale ale omului;
- formarea unor conduite responsabile necesare pentru susținerea și facilitarea interacțiunii sociale a copiilor cu CES, în scopul evitării discriminării izolării sociale și eșecurilor școlare ale acestora;
- formarea unor atitudini responsabile față de instruirea și educația copiilor cu CES, în scopul pedagogiei suportive și al discriminării pozitive;
- să-și formeze atitudini față de principalele avantaje și limite ale integrării și incluziunii pentru domeniul educației speciale, delimitând factorii incluziunii educaționale eficiente;
- să analizeze experiența internațională și modele autohtone de implementare a principiilor normalizării, integrării și incluziunii;
- dezvoltarea creativității, formarea atitudinilor specifice omului de știință în abordarea și rezolvarea problemelor educației persoanelor cu dizabilități;
- respectarea normelor deontologice din domeniul cercetării, educației și protecției speciale.

Precondiții

Precondițiile de realizare cu succes a scopului și obiectivelor enunțate sunt:

- cunoștințe despre psihopedagogia integrării – ca o ramură modernă a psihopedagogiei speciale; etapele parcurse în dezvoltarea învățământului special și integrat;
- cunoștințe despre importanța implementării la nivel național a documentelor juridice internaționale în favoarea persoanelor cu dizabilități; realizarea egalității de șanse în domeniul educației pentru toți;
- abilități de analiză privind perspectivele învățământului integrat/incluziv ca o componentă și direcție a reformei sistemului de învățământ general; cunoștințe privind evoluțiile recente în domeniul abordării dizabilității și al incluziunii;
- cunoștințe despre tendința dominantă de schimbare în lume axată pe drepturile omului și ale copilului, pe acceptarea diversității (pe includere și valorizare egală a tuturor copiilor);
- dezvoltarea de politici educaționale privind incluziunea școlară și socială a copiilor cu CES în Republica Moldova;
- să știe cum să argumenteze relațiile dintre strategiile sociale și cercetarea fenomenului de dizabilități; fundamentarea unor cercetări în psihopedagogia integrării, având finalitate normalizarea, integrarea, incluziunea persoanelor cu dizabilități.

Unități de curs

Tema 1. Fundamentarea filosofică a educației incluzive – imperativul dezvoltării durabile a societății. Tendințe și orientări în filosofia contemporană a educației. Locul filosofiei educației în sistemul științelor pedagogice. Constituirea psihopedagogiei integrării ca știință.

Tema 2. Axiologia educației. Axiologia educației – disciplină pedagogică integrată în zona științelor educației. Conceptul de axiologie. Axiologia educației construită interdisciplinar (relația pedagogie-filozofie). Teoria generală a educației, teoria

generală a curriculum-ului. Domeniul filosofiei (axiologia). Statutul epistemologic al axiologiei educației – valorile pedagogice fundamentale, teoria generală a educației.

Tema 3. Orientări teoretice și practice în educația integrată și incluzivă. Psihopedagogia integrării și normalizării – știință interdisciplinară; Scurt istoric al preocupărilor UNESCO legate de constituirea învățământului integrat și incluziv; Niveluri funcționale ale normalizării și calitatea vieții la persoanele cu dizabilități; Relația dintre normalizare și integrare – implicații practice ale principiului normalizării; Principiul incluziunii și implicațiile sale practice în educarea elevilor cu CES.

Tema 4. Caracteristici ale educației integrate și incluzive pentru elevii cu cerințe educaționale speciale.

Specificul autohton de organizare și dezvoltare a integrării educațional-școlare a copiilor cu dizabilități; Elevi cu tulburări de învățare; Strategii generale utilizate în educația integrată a elevilor cu cerințe educaționale speciale; Adaptarea curriculară și planul de intervenție personalizat pentru elevii cu cerințe educaționale speciale; Influențe negative ale instituțiilor tradiționale asupra personalității elevilor cu dizabilități.

Tema 5. Experiințe internaționale și naționale în domeniul educației integrate și incluzive. Educația incluzivă în țările din Uniunea Europeană. Etape istorice importante pentru dezvoltarea educației integrate; Repere ale evoluției istorice în integrarea socială și educațională; Stadiul actual pe plan mondial și național al integrării și incluziunii; Dezvoltarea educației integrate din arealul românesc: România și Republica Moldova.

Tema 6. Modele de organizare a învățământului special și integrat. Tehnologii moderne folosite în educația integrată; Principii, metode și procedee ale educației integrate; Modele, tehnologii, metode de integrare școlară și socială (educația integrată preșcolară; educația integrată școlară); Colaborarea școlii speciale rezidențiale cu școala obișnuită din cartier; Organizarea unei clase speciale în cadrul școlii obișnuite; Folosirea unui spațiu de instruire și resurse speciale; Cadrul didactic de sprijin și rolul lor în acordarea ajutorului copiilor cu CES în școală.

Tema 7. Dificultățile elevilor cu cerințe educaționale speciale în cadrul școlii. Elevi cu tulburări de învățare; Modalități de rezolvare a acestor probleme; Bariere ale învățării, caracteristicile de învățare – clasificare, evaluare, intervenție; reducerea dizabilităților; deprivările; modalități de rezolvare educațională; Strategii de alcătuire a echipelor de intervenție; echipa multidisciplinară – roluri și caracteristici; echipa de sprijin pentru profesorii din școala incluzivă.

Tema 8. Limite și perspective în integrarea școlară a copilului cu CES. Educația integrată: avantaje și dezavantaje; Premise de îndeplinire; Particularități de integrare școlară a diverselor categorii de copii cu CES; Perspectiva individuală și cea curriculară; Metode de organizare a procesului de învățare pentru copiii cu cerințe educaționale speciale în școlile incluzive.

Tema 9. Intervenția psihopedagogică în școala incluzivă. Caracteristicile copiilor cu CES; Domenii de dificultate; Tulburări instrumental-funcționale (psihomotricitatea, comunicarea și limbajul, dezvoltarea intelectuală, factori sociali și personali); Învățarea individualizată, tehnologii și metode de intervenție; Planul educațional individualizat; Procesul de elaborare, realizare, monitorizare a psihopedagogiei integrate.

Tema 10. Incluziunea socială și școlară a persoanelor cu dizabilități. Strategiile integrării și incluziunii sociale a persoanelor cu dizabilități; Integrarea și incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități – condiție a respectării drepturilor omului; Concepte fundamentale în domeniul incluziunii sociale și școlare a persoanei cu dizabilități; Importanța standardelor de calitate ocupaționale și a normelor deontologice pentru egalizarea șanselor și asigurarea calității vieții persoanelor cu dizabilități; Strategiile cercetării în contextul incluziunii școlare; Strategiile de abordare și cercetare orientate spre incluziune; Proiectarea cercetării din perspectiva incluziunii sociale și educaționale.

Tema 11. Metode de cercetare în educația incluzivă. Principalele metode, tehnici și procedee de cercetare în domeniul PPS; Conceptele, teoriile, strategiile, modelele competențiale și standardele în domeniul fenomenului de dizabilitate; Tipuri de cercetare în educația incluzivă; Exemple de ipoteze și proiecte de cercetare privind integrarea școlară a copiilor cu CES; Importanța cercetărilor – acțiune și a metodei comparative în promovarea educației incluzive.

Tema 12. Parteneriate educaționale – parte a culturii organizaționale a școlii. Interacțiunea școlii incluzive cu familiile elevilor cu CES; Colaborarea dintre instituții educaționale implicate în procesul de incluziune a copiilor cu CES; Aspecte de etică și deontologie în relația specialist – părinte.

Tema 13. Managementul educației integrate / incluzive. Perspective de viitor ale educației integrate pe plan mondial și în țara noastră; Rolul coordonatorului pentru educația incluzivă; Planificarea – componentă importantă a rolului coordonatorului; Curricula în condițiile educației incluzive; Formarea profesională continuă a cadrelor didactice; Misiunea coordonatorului în lucrul cu părinții; Rolul conducerii școlii în monitorizarea procesului de incluziune.

Metode și tehnici de predare și învățare

Strategiile de predare se concentrează pe prelegere clasică și conversație, combinate cu alte strategii interactive. Relația dintre cursuri și seminarii este complementară. La seminarii se analizează și se dezbate o serie de aspecte practice (proiecte individuale, studii de caz) bazate pe informația teoretică prezentată și experiența profesională a masteranzilor.

Strategii de evaluare

Evaluarea disciplinei cuprinde diverse metode: oral și în scris, prezentări, rapoarte, participarea la discuții, portofolii, activități practice (consiliere, schimb de bune practici, traininguri, studii de caz) ș.a.

Evaluarea curentă se bazează pe rezultatele exercițiilor, susținerea lucrărilor individuale, participarea la discuții în timpul orelor, prezentări orale a unor teme.

Evaluarea finală de examen constă în crearea unei prezentări în Power Point original la o temă la alegere din domeniul psihopedagogiei școlii incluzive, care să satisfacă anumite criterii. Nota finală se constituie din următoarele componente: 40% - lucrarea finală de examen; 10% - portofoliul compus din lucrări, activități realizate, studii de caz, proiecte adnotate, sarcini de elaborare a proiectelor; 20% - exerciții; 30% - participarea la discuții, prezentări.

Resurse bibliografice

1. Racu A., *Istoria psihopedagogiei speciale. Manual-crestomație. Ediția a II-a, revăzută și completată*. Chișinău, Ed. Pontos, 2003, 454 p.
 2. Racu A., *История становления и развития системы специального образования в Республике Молдова*. Chișinău, Ed. Pontos, 2005, 184 p.
 3. Racu A., *Dezvoltarea învățământului special în Republica Moldova: istorie și perspective*. Referat științific al tezei de doctor habilitat în baza lucrărilor publice. AȘM II, Chișinău 2006, 58 p.
 4. Racu A., Popovici D.V., Creți V., Danii A.. *Intervenția recuperativ-terapeutică pentru copiii cu dizabilități multiple*. Ediția a II-a, Chișinău, Ed. Ruxanda, 2009, 232 p.
 5. Racu A., Popovici D.V., Danii A.. *Educația incluzivă*. Ghid pentru cadrele didactice și manageriale. Î.S., F.E.-P „Tipografia Centrală”, 2010, 152 p.
 6. Racu A., Grigoriu A., Savciuc A., Haraz S., Rusu S. *Drepturile omului și problema dizabilităților. Reglementări internaționale și naționale privind drepturile omului, destinat persoanelor cu dizabilități și familiilor acestora*. GHID. Tipografia „Serbia” SRL, Chișinău 2011, 280 p.
 7. Racu A., Verza F.E., Racu S.. *Pedagogia Specială*. Î.S., F.E.-P „Tipografia Centrală”, Chișinău 2012, 316 p.
 8. Racu A., Danii A., Tintiu T., *Parteneriate pentru dezvoltarea educației incluzive*, Institutul de Formare Continuă, Chișinău, 2012, p. 208.
 9. Racu A., Racu S., *Dicționar enciclopedic de psihopedagogie specială*, Chișinău.: Tipografia „Centrală”, 2013, 312 p.
 10. Racu A., Popovici D.V., Danii A., Racu S., *Psihopedagogia Integrării*, Ed. Tipografia Centrală”, Chișinău, 2014.
 11. Racu A. (editor, coord. științific). *Accesibilitatea tinerilor cu dizabilități în universități (orientări teoretice și practice)*, Chișinău, Ed. Pontos, 2017, 180 p.
 12. Racu A. (editor, coord. științific). *Schimbarea începe de la noi*, Chișinău, Ed. Pontos, 2018, 104 p.
 13. Racu A., Popovici D. Vl., ș.a. *Incluziunea socială în mediul academic: provocări, oportunități, soluții contemporane: Suport didactic*. Chișinău: S.n. (Tipogr. Pontos), 2019. 202 p.
 14. Racu A. (coord.) *Parteneriate în educația incluzivă a tinerilor cu dizabilități în instituțiile universitare*. Tipografia Print-Caro 128 p. 2019.
- ***
15. Convenția cu privire la Drepturile Persoanelor cu Dizabilități, ONU, 13 decembrie 2006;
 16. Programul de dezvoltare a Educației incluzive în Republica Moldova (2011-2020), Hotărârea Guvernului nr. 523, 11 iulie 2011;
 17. Programul național de incluziune socială a persoanelor cu dizabilități pentru anii 2017-2022, Hotărârea Guvernului nr.723, 08 septembrie 2017.
 18. Codul Educației al Republicii Moldova (2014);
 19. Strategia Educația 2020.

Denumirea programului de studii	Logopedia
Ciclul	II
Denumirea cursului	Asistența logopedică
Facultatea/catedra responsabilă de curs	Facultatea de Psihologie, Catedra de PPS
Titular de curs	Valentina Olarescu dr., conf. univ.
Cadre didactice implicate	Valentina Olarescu dr., conf. univ.
e-mail	volarescu@yahoo.com

Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anul	Semestrul	Total ore	Total ore	
					contact direct	studiu individual
S.01.O.002	5	I	I	150	35	115

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii

Asistența logopedică se înscrie reușit printre disciplinele fundamentale de studiu în cadrul programului respectiv. Ea stă la baza formării competențelor cadrelor didactice în domeniul logopediei. În acest sens, **Asistența logopedică** corelează optimal cu celelalte cursuri din program, cât și cu stagiul de practică logopedică.

Competențe dezvoltate în cadrul cursului

Dezvoltarea cunoștințelor și înțelegerii: cunoașterea și înțelegerea esenței Asistenței logopedice. Cunoașterea metodelor specifice și generale de terapie logopedică, specificul organizării ARL.

Aplicarea cunoștințelor și a concepției: utilizarea cunoștințelor asimilate, a deprinderilor și abilităților formate în cadrul cursului de logopedie, a metodelor și tehnicilor de terapie logopedică

Raționare și decizii: identificarea și operarea corectă cu noțiunile specifice tulburărilor de limbaj; construirea exactă a evaluării logopedice; enunțarea adecvată a deciziilor. formularea competență a judecăților de ordin logopedic;

Comunicarea cunoștințelor și a înțelegerii: aprecierea importanței cunoașterii specificului de dezvoltare a limbajului și receptarea adecvată a acestei informații. schimbul pertinent de informații de domeniu; etc.

Dezvoltarea profesională continuă: desăvârșirea continuă a cunoștințelor, abilităților și competențelor specifice logopediei. dezvoltarea unor noi competențe logopedice;

Finalități de studii

Dezvoltarea cunoștințelor și înțelegerii: aplicarea cunoștințelor teoretice și practice de asistență și terapie logopedică; să identifice conținutul, esența și particularitățile psihicului; să explice structura și evoluția limbajului, orientările de bază în logopedie; să distingă, să definească și să exemplifice tulburările de limbaj să diferențieze și să explice particularitățile individual – tipologice ale personalității,

Aplicarea cunoștințelor și a concepției: să folosească metodele și tehnicile logopedice, psihologice și pedagogice; să utilizeze cunoștințele asimilate în practica terapiei limbajului,

Raționare și decizii: să contribuie la dezvoltarea psihică a copilului cu tulburări de limbaj; să acumuleze un bogat material informativ cu privire la psihologia limbajului și comunicării. Să argumenteze noțiunile, judecățile, raționamentele logopedice, enunțarea deciziilor respective etc.

Comunicarea cunoștințelor și a înțelegerii: să formuleze corect gândurile, ideile logopedice;

să formuleze și să adopte asistența/terapia limbajului pentru prevenirea și studierea impactului tulburării asupra dezvoltării copiilor

Dezvoltarea profesională continuă: să formeze noi deprinderi și abilități practice; să desăvârșască continuu cunoștințele, abilitățile și competențele specifice logopediei.

Precondiții

pentru a înțelege și a însuși cursul „ **Asistența logopedică**”, masteranzii trebuie să posede cunoștințe de anatomie și fiziologie a activității sistemului nervos central, a structurii și funcționării analizatorilor, neuropsihologia, psihologia specială, Logopedie.

Unități de curs

Etapele și conținutul etapelor ARL. ARL în dislalie. Obiectivele operaționale ale ARL în disartrie.. ARL în rinolalie. ARL în disgrafie și dislexie. Obiective imediate și de perspectivă Principiile ARL în alalie. Organizarea metodică generală a ARL în afazie. Adordarea tratamentului complex în tulburări de ritm și fluență. Tulburări de voce profesionale, prevenția, prognosticul.

Mutismul. Tulburări de dezvoltare a limbajului

Strategii de predare și învățare

Ținând cont de principiul interacțiunii active profesor – student, de caracterul materiei de studiu, de caz, situație etc., vor fi aplicate: expunerea euristică, conversația, demonstrația, modelarea, algoritmizarea, problematizarea, descoperirea, studiul de caz, cooperarea, simularea, asaltul de idei, exercițiul, experimentarea, consultația, referatul, extemporalul ș.a.

Strategii de evaluare

Evaluarea curentă: Clasice, interactive, portofoliu, proiecte.

Testarea orală și rezolvarea problemelor la seminarii. Testarea în scris la lucrările de control, de laborator. Portofoliul. (60 % din nota finală).

Evaluarea finală de examen:

Testarea orală/scris. Portofoliul cu prezentarea de către student a lucrărilor de laborator și de control executate pe parcursul semestrului I. (40 % din nota finală).

Strategii de evaluare: *observarea și aprecierea verbală, chestionarea orală, lucrările scrise, testele docimologice, verificarea prin lucrări practice, examenele, scarile de apreciere, verificarea.*

Bibliografie

Obligatorie:

1. Vrajmaș E., Stănică C., Terapia tulburărilor de limbaj-intervenții logopedice, Buc., Ed I-1994; ed II-1997.
2. Mititiuc I., Ghid practic pentru identificarea și terapia tulburărilor de limbaj, Iași, 1999
3. Olărescu, V., Ponomari D., Asistența logoped și psihologică. Principii. Metodologii. Perspective. Chiș, 2012,
4. Olărescu V., Ponomari D., Logoritmica.. Chiș., 2019
5. Olărescu V., Ponomari D., Ghid metodologic Intervenția complexă psiho-logopedică în TL, 2019
6. Olărescu V., Ponomari D., Логопедия. От теории к практике. Киш., 2017

Opțională:

1. Verza E. Tratat de logopedie, buc., 2003
2. Vrajmaș E., Stănică C., Terapia tulburărilor de limbaj-intervenții logopedice, Buc, Ed I-1994; ed II-1997.
3. Olărescu V. Logopedia. Diagnostic și perspective. Chiș., 2008

Denumirea programului de studii	Logopedia
Ciclul	II
Denumirea cursului	Dezvoltarea limbajului în ontogeneză
Facultatea/catedra responsabilă de curs	Facultatea de Psihologie și Psihopedagogie specială, Catedra Psihopedagogie specială
Titular de curs	Maximciuc Victoria, dr., conf. univ.
Cadre didactice implicate	Catedra Psihopedagogie Specială
e-mail	vmaximciuc@gmail.com

Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anul	Semestrul	Total ore	Total ore	
					contact direct	studiu individual
F.01.O.003	5	I	I	150	35	115

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii
Dezvoltarea limbajului în ontogeneză face parte din discipline ce au misiunea să asigure pregătirea fundamentală a specialistului în domeniul logopediei. Are drept obiectiv general formarea la masteranzi sistemul de cunoștințe, abilități și aptitudini privind natura dezvoltării limbajului în ontogeneză și aplicarea acestor cunoștințe în practica.
Competențe dezvoltate în cadrul cursului
Aplicarea cunoștințelor și a conștientizării: să folosească metodele și tehnicile de dezvoltarea limbajului conform componentei structurale și specificului vârstei, să determine indicii diagnostici și prognostici veridice privind dezvoltarea limbajului la copil. Formarea competențelor de creativitate: se folosească cunoștințele privind diferite aspecte de dezvoltarea a limbajului pentru elaborarea în continuare a programelor dezvoltative a limbajului la copii.
Finalități de studii
Dezvoltarea cunoștințelor și înțelegerii: cunoașterea și înțelegerea legităților, principiilor, etapelor principale ale dezvoltării limbajului, impactul diferitor factori asupra dezvoltării, particularităților anatomo-fiziologice, corelări în dezvoltarea limbajului și gândirii, interactivitatea dezvoltării limbajului cu analizatorii, particularităților dezvoltării tuturor laturilor de limbaj. Raționare și decizii: să opereze corect cu noțiunile disciplinei; să explice mecanismele de dezvoltarea a limbajului, conceptelor privind dezvoltarea limbajului, particularitățile individuale a limbajului la copil; să construiască exact raționamentele respective; să exprime adecvat deciziile corespunzătoare. Comunicarea cunoștințelor și a înțelegerii: să formuleze corect gândurile, ideile cu referință la dezvoltarea limbajului în ontogeneză; să transmită exact informațiile privind dezvoltarea limbajului în ontogeneză; să recepționeze adecvat mesajele, schimbul de informații în ceea ce privește dezvoltarea limbajului în ontogeneză. Dezvoltarea profesională continuă: să dea dovadă de îmbogățire permanentă a arsenalului de cunoștințe în domeniul disciplinei; să posede noi deprinderi și abilități în acest domeniu; să dispună de noi competențe în această ramură; să-și desăvârșască permanent cunoștințele, deprinderile, abilitățile și competențele în domeniul disciplinei.
Precondiții
1. Discipline anterior studiate: Introducere în logopedie, Logopedie, Psihologia generală, Psihologia dezvoltării, Psihologia specială, Pedagogia generală, Psihologia limbajului și comunicării, Asistența logopedică. 2. Condiții prealabile: - cunoașterea concepțiilor de bază; - operaționalizarea terminilor în domeniul: comunicarea, limbaj, limba, concepții de dezvoltarea limbajului, auzul fonematic, structura lexicală și gramaticală, structura coerentă a limbajului, câmpul semantic; - formarea deprinderilor de muncă intelectuală: capacitatea de a elabora un referat, de a căuta și a rezuma sursele bibliografice, de organizarea independentă a activității de învățare și practică.
Unități de curs
Limbajul copilului ca obiect de cercetare. Corelări în dezvoltarea gândirii și limbajului în ontogeneză. Bazele psiholingvistice de dezvoltare a limbajului. Interactivitatea dintre analizatorii în procesul dezvoltării limbajului. Dezvoltarea comunicațional-verbală a copilului în perioada timpurie: normă și abatere. Perioada nonverbală în cercetările teoretice și experimentale.

Dezvoltarea auzului fonematic. Abordări teoretice privind rolul chinesteziilor verbale pentru dezvoltarea proceselor fonematice (diferențierea sonoră și analiza fonematică). Aspectul anatomo-fiziologic în dezvoltarea praxisului oral. Dezvoltarea pronunției. Dezvoltarea limbajului coerent. Dezvoltarea vocii. Dezvoltarea lexicului în ontogeneză. Dezvoltarea gramaticii. Dezvoltarea limbajului la etapa preșcolară. Dezvoltarea organizării ritmice a limbajului. Dezvoltarea prozodiei. Profilaxia tulburărilor de limbaj în perioada timpurie.

Strategii de predare și învățare

1. Prelegere interactivă prin: expunere, explicare cu aplicarea de tehnologii și specificarea acestora.
2. Prelegere clasică
3. Dezbateri
4. Proiect
5. Învățare situațională
6. Învățare bazată pe problemă
7. Învățare experiențială
8. Seminar interogativ

Strategii de evaluare

1. Prin examen oral sau scris. Examen oral se constituie din:
 - Proba I de evaluare curentă:
 - Proba II de evaluare curentă:
 - Prezentări orale, participări în dezbateri, analiza studiilor de caz, planuri de intervenție elaborate etc.

Prin examen scris, care se constituie din: răspunsuri la întrebări din bilet.

Bibliografie

Obligatorie:

1. Baillargeon, Renne Physical reasoning in infancy. The cognitive neurosciences. 1995.
2. Cosmovici A. Psihologia generală. Iași: Polirom, 1998.
3. Maximciuc V. Dezvoltarea limbajului în ontogeneză. Suport de curs. Chișinău: Tipografia UPS „Ion Creangă”, 2017.
4. Racu I. Psihologia copilului. Chișinău: Moldinclud, 2011.
5. Racu I. Psihologia dezvoltării. Chișinău. Tipografia «UPS Ion Creangă», 2007.
6. Welleman H. Gelman S. Handbook of child psychology: Volume 2: Cognition, perception, and language. 1998
7. Piaget J. The Graps of Consciousness: Action and concept in the young child London, 1977.

Opțională:

1. Глухов В.П. Онтогенез речевой деятельности. Курс лекций. М.:МПГУ, 2017.
2. Проблемы речевого онтогенеза и дизонтогенеза: Сб. науч. статей по материалам Всероссийской научно-практической конференции "Проблемы речевого онтогенеза и дизонтогенеза" (г. Саратов, СГУ имени Н.Г. Чернышевского, 29 сентября 2017) / Науч. ред. В.П. Крючков; ред. сост. Т.А. Бочкарева и О.В. Кошечева. – Саратов: Издательство "Саратовский источник", 2017.
3. <http://library.uni-altai.ru/>
4. <http://www.elibrary.ru>
5. <http://diss.rsl.ru/>
6. <http://window.edu.ru/window/library>

Denumirea programului de studii	Logopedie
Ciclul	II
Denumirea cursului	Psihologia limbajului și a comunicării
Facultatea/catedra responsabilă de curs	Facultatea de Psihologie și Psihopedagogie Specială, Catedra de Psihopedagogie Specială
Titular de curs	Ciobanu Adriana, dr.psih., conf.univ.
Cadre didactice implicate	
e-mail	andrianaceban@mail.ru

Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anul	Semestrul	Total ore	Total ore	
					contact direct	studiu individual
F.01.O.004	5	I	I	150	35	115

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii

Cursul *Psihologia limbajului și a comunicării* face parte din seria de discipline ce au misiunea să asigure pregătirea fundamentală a specialistului în domeniul Logopediei. Ea stă la baza formării la masteranzi a sistemului de cunoștințe, abilități și atitudini privind mecanismele și legitățile de dezvoltare și funcționare a limbajului și comunicării.

Competențe dezvoltate în cadrul cursului

Dezvoltarea cunoștințelor și înțelegerii: cunoașterea conceptului de limbă, limbaj și comunicare; înțelegerea esenței și funcțiilor limbajului, a structurii și evoluției limbajului și a comunicării; cunoașterea legităților, mecanismelor, dinamicii și conținutului dezvoltării limbajului și comunicării.

Aplicarea cunoștințelor și a conștientizării: utilizarea cunoștințelor asimilate, a deprinderilor și abilităților formate în evaluarea și intervenția psihopedagică a copiilor cu tulburări de limbaj.

Raționalizare și decizii: identificarea și operarea corectă cu noțiunile de limbă, limbaj și comunicare; formularea competentă a judecăților de ordin psihologic; construirea exactă a raționamentelor; enunțarea adecvată a deciziilor.

Comunicarea cunoștințelor și a înțelegerii: formularea corectă a gândurilor, ideilor privind legitățile, mecanismele, dinamica și conținutul dezvoltării limbajului și comunicării; înțelegerea și receptarea adecvată a fenomenelor psihologice legate de limbaj și comunicare; schimbul continuu de informații psihologice.

Dezvoltarea profesională continuă: îmbogățirea continuă a bagajului de cunoștințe privind limbajul și comunicarea; elaborarea strategiilor de (auto) dezvoltare și optimizare a limbajului și comunicării; formarea noilor deprinderi și abilități psihologice; desăvârșirea continuă a cunoștințelor, abilităților și competențelor psihologice.

Finalități de studii

Dezvoltarea cunoștințelor și înțelegerii: să cunoască conceptului de limbă, limbaj și comunicare; să înțeleagă esența și funcțiile limbajului, structura și evoluția limbajului și a comunicării; să cunoască legitățile, mecanismele, dinamica și conținutul dezvoltării limbajului și comunicării.

Aplicarea cunoștințelor și a conștientizării: să utilizeze cunoștințele asimilate, deprinderile și abilitățile formate în evaluarea și intervenția psihopedagică a copiilor cu tulburări de limbaj.

Raționalizare și decizii: să identifice și să opereze corect cu noțiunile de limbă, limbaj și comunicare; să formuleze competent judecăți de ordin psihologic; să construiască exact raționamente; să enunțe adecvat decizii;

Comunicarea cunoștințelor și a înțelegerii: să formuleze corect gânduri, idei privind legitățile, mecanismele, dinamica și conținutul dezvoltării limbajului și comunicării; să înțeleagă fenomenele psihologice legate de limbaj și comunicare;

Precondiții

Pentru a înțelege și a însuși cursul *Psihologia limbajului și comunicării*, masteranzii trebuie să posede cunoștințe de anatomie, fiziologie și patologie a sistemului nervos central, a structurii și funcționării analizatorilor. Ei trebuie să dețină informații privind evoluția, dezvoltarea mecanismele și relația existentă între fenomenele/procesele psihice și substratul neuronal, creier și comportamentul omului. Ei trebuie să știe cum au apărut și dezvoltat animalele, omul, societatea, să cunoască genetica umană.

Conținutul unităților de curs

Tema 1. Noțiuni despre limbă, limbaj și comunicare. Caracterizarea conceptului de semn. Definierea noțiunii de limbă. Ce este limbajul? Diferențierea între limbă și limbaj. Ce este comunicarea? Diferențierea între limbaj și comunicare.

Tema 2. Teorii, funcții și forme ale limbajului. Elemente de neurofiziologia limbajului. Teorii despre limbaj. Funcțiile limbajului. Criterii și forme de clasificare ale limbajului. Limbajul și gândirea.

Tema 3. Comunicarea – noțiuni introductive. Principiile comunicării, unități și caracteristici ale comunicării. Comunicarea ca proces. Nivelurile comunicării umane. Clasificări ale comunicării. Tipuri de comunicare socială.

Tema 4. Stiluri de comunicare. Calități generale și particulare ale stilului. Tipologia stilurilor de comunicare.

Tema 5. Comunicarea nonverbală. Limbajul corpului. Prezența personală. Limbajul spațiului, culorilor, timpului.

Strategii de evaluare

Evaluarea curentă:

Evaluarea se bazează pe rezultatele a două lucrări de evaluare curentă, sub formă de test, participarea la discuții în timpul seminarelor. Portofoliu. (60% din nota finală).

Evaluarea finală de examen:

Evaluarea finală se realizează sub formă de test și constă în prezentarea unui răspuns complet care să conțină viziunea de ansamblu a obiectului studiat. Portofoliul. (40% din nota finală).

Bibliografie

Obligatorie:

1. Abric, J.C. Psihologia comunicării, Editura Polirom, Iasi, 2002.
2. Bolboceanu, A. Psihologia comunicării. Chișinău, 2007.
3. Ciobanu, A. Psihologia limbajului și comunicării. Suport de curs. 2019.
4. Mocanu, Lăcrimioara Psihologia comunicării. Ed. Rovimed, Bacău, 2009.
5. Rîscanu, R. Psihologie și comunicare. București, 2002
6. Раку, Жанна Психология речи. Кишинэу, 2005.

Opțională:

1. Negură, I. Losii, E. Psihologia generală. Chișinău: IFC, 2011.
2. Prutianu, St. Antrenamentul abilităților de comunicare. Editura Polirom, Iași, 2005.
3. Reuclin, M. Psihologia generală. București, 1999.
4. Ducrot, O. Noul dicționar al științelor limbajului. București, 1996
5. Sultana, Craia Introducere în teoria comunicării, Editura Fundației România de Mîine, București, 2006
6. Немов, Р.С. Психология. Т- 1, «Владос», 2003.

Denumirea programului de studii	Logopedie
Ciclul	II
Denumirea cursului	Neurolingvistica
Facultatea/catedra responsabilă de curs	Psihologia și Psihopedagogia Specială, Catedra Psihopedagogie Specială
Titular de curs	Victoria Maximciuc, dr.conf. univ.
Cadre didactice implicate	Catedra Psihopedagogie Specială
e-mail	vmaximciuc@gmail.com

Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anul	Semestrul	Total ore	Total ore	
					contact direct	studiu individual
S.01.O.005	5	I	I	150	35	115

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii

Disciplina „Neurolingvistica” conține conținutul cursului reperează pe identificarea mecanismelor neuronale a comunicării verbale și relevarea tulburărilor de limbaj ce apar drept consecință a leziunilor corticale locale. Se prezintă specificul activităților recuperativ-logopedice în tulburări de limbaj determinate de lezări ale SNC.

Competențe dezvoltate în cadrul cursului

Dezvoltarea cunoștințelor și înțelegerii: cunoașterea și analiza psihologică a procesului comunicării verbale; să determine mecanismele corticale a comunicării verbale; achiziționarea metodelor de diminuare a tulburărilor verbale, determinate de lezări locale ale SNC.

Aplicarea cunoștințelor și a conștientizării: aplicarea metodelor neurolingvistice de evaluare a limbajului verbal; prezentarea conținutului psihologic al procesului de codare și decodare a mesajului verbal; elaborarea unui program de intervenție logopedică bazată pe cunoștințe.

Finalități de studii realizate la finele cursului

Dezvoltarea cunoștințelor și înțelegerii: să cunoască analiza psihologică și neuropsihologică a comunicării verbale; să determine mecanismele corticale a comunicării verbale; să achiziționeze metodele de diminuare a tulburărilor verbale, determinate de lezări locale ale SNC.

Aplicarea cunoștințelor și a conștientizării: să aplice metodele neurolingvistice de evaluare a limbajului verbal; să prezinte conținutul psihologic al procesului de codare și decodare a mesajului verbal; să identifice principalele tulburări ale limbajului provocate de lezarea locală a creierului.

Comunicarea cunoștințelor și a înțelegerii: să opereze cu principalele concepte ale neurolingvisticii; să desfășoare activități de evaluare și intervenții logopedice de diminuare a tulburărilor de limbaj.

Dezvoltarea profesională continuă: să dea dovadă de îmbogățire permanentă a arsenalului de cunoștințe în domeniul disciplinei; să posede noi deprinderi și abilități în acest domeniu; să dispună de noi competențe în această ramură; să-și desăvârșască permanent cunoștințele, deprinderile, abilitățile și competențele în domeniul disciplinei.

Precondiții

1. Discipline anterior studiate: Psihologia generală, Psihologia dezvoltării, Psihologia specială, Pedagogia generală, Pedagogia specială, Neuropatologia, Neuropsihologia

2. Condiții prealabile:

- cunoașterea concepțiilor de bază: funcționalitatea corticală, ariile limbajului, trei blocuri funcționale, structura psihologică a procesului de comunicare;
- operaționalizarea terminilor în domeniu: afazia, agrafia, alexia, acalculia;
- formarea deprinderilor de muncă intelectuală: capacitatea de a elabora un referat, de a căuta și rezuma sursele bibliografice, de organizarea independentă a activității de învățare și practică.

Unități de curs

Neurolingvistica- obiectul de studiu, metode, obiective, interrelația cu alte discipline. Dereglările aparatului sintagmatic de emisie a comunicării verbale. Dereglarea aparatului paradigmatic de emisie a comunicării verbale. Procesul psihologic al decodării cuvântului propoziției și textului. Neurofiziologia calculului, scrisului și citirii. Scringul afaziilor.

Strategii de predare și învățare

1. Prelegere interactivă prin: expunere, explicare cu aplicarea de tehnologii și specificarea acestora.
2. Prelegere clasică
3. Dezbateri
4. Proiect
5. Învățare situațională
6. Învățare bazată pe problemă
7. Învățare experiențială
8. Seminar interogativ

Strategii de evaluare

2. Prin examen oral sau scris. Examen oral se constituie din:
 - Proba I de evaluare curentă:
 - Proba II de evaluare curentă:
 - Prezentări orale, participări în dezbateri, analiza studiilor de caz, planuri de intervenție elaborate etc.
3. Prin examen scris, care se constituie din: răspunsuri la întrebări din bilet.

Bibliografie

Obligatorie:

1. Maximciuc V. Nurologistica. Suport de curs. Chișinău: Tipografia ASEM, 2017.
2. Olărescu V. Teoria și practica neuropsihologiei și neurofiziologiei. Chișinău: Elena – V. I., 2008.
3. Olărescu V. Veleanovici A. Evaluarea neuropsihologică a copiilor cu dizabilități utilizând bacteria nepsy. Eficientizarea învățământului – vector al politicilor educaționale moderne. 2014. p.
4. Reabilitarea medicală a bolnavului cu accident vascular cerebral. Protocol clinic national. PCN-181.
5. Лурия А.Р. Основные проблемы нейролингвистики. М.: МГУ, 1975.
6. Максимчук В.Г. Нейролингвистика. Кишинэу: Типог „Garamont Studio”, 2020.

Opțională:

1. Ахутина Т.В. Нейролингвистический анализ динамической афазии М.:Теревинф, 2012.
2. Бернштейн Н.А. О построении движений М.: Медгиз, 1947.
3. Лурия А.Р. Письмо и речь: нейролингвистические исследования, М., 2002.
4. Лурия А.Р. Письмо и речь: Нейролингвистические исследования. М.:Издательский центр «Академия», 2002.
5. Фрумшина Р.М., Психоллингвистика, М., 2002
6. Щербакова М.М. Методика скрининг обследования больных с афазией. Учебно- методическое пособие. М.: МПГУ, 2017

Denumirea programului de studii	Logopedie
Ciclul	II
Denumirea cursului	Psihoterapia cognitivă și comportamentală
Facultatea/catedra responsabilă de curs	Facultatea de Psihologie și Psihopedagogie Specială, Catedra de Psihopedagogie Specială
Titular de curs	Ciobanu Adriana, dr.psih., conf.univ.
Cadre didactice implicate	Olărescu Valentina, dr.conf.univ.
e-mail	andrianaceban@mail.ru

Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anul	Semestrul	Total ore	Total ore	
					contact direct	studiu individual
F.01.O.006	5	I	I	150	35	115

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii

Cursul *Psihoterapia cognitivă și comportamentală* face parte din seria de discipline ce au misiunea să asigure pregătirea fundamentală a specialistului în domeniul logopediei. Ea stă la baza formării la masteranzi a sistemului de cunoștințe, abilități și atitudini privind organizarea ședințelor psihoterapeutice, scopuri psihoterapeutice, evaluări, tehnici de relaxare, metode.

Competențe dezvoltate în cadrul cursului

Dezvoltarea cunoștințelor și înțelegerii: să cunoască conținutul, structura și esența psihoterapiei cognitive și comportamentale; să cunoască și să opereze cu concepțiile teoretice ale psihoterapiei cognitive și comportamentale; să ofere o explicație conceptual-metodologică a problemelor personalității, structurii psihicului, sănătății și patologiilor în psihoterapia cognitivă și comportamentală;

Aplicarea cunoștințelor și a conștientizării: să determine modul de implicare a psihoterapiei cognitive și comportamentale în activitatea de consiliere psihologică în diverse domenii; să reproducă particularitățile esențiale ale diferitor metode de consiliere psihologică și psihoterapiei în conformitate cu principiile psihoterapiei cognitive și comportamentale; să identifice conținutul specific al psihoterapiei la copiii cu tulburări de limbaj.

Comunicarea cunoștințelor și a înțelegerii: formularea corectă a gândurilor, ideilor privind principiile, și conținutul metodelor psihoterapiei cognitive și comportamentale; înțelegerea și receptarea adecvată a fenomenelor psihologice legate de afectivitate, emoții, frustrare, stres, anxietate; schimbul continuu de informații psihologice.

Finalități de studii

Dezvoltarea cunoștințelor și înțelegerii: să cunoască conținutul, structura și esența psihoterapiei cognitive și comportamentale; să cunoască și să opereze cu concepțiile teoretice ale psihoterapiei cognitive și comportamentale; să ofere o explicație conceptual-metodologică a problemelor personalității, structurii psihicului, sănătății și patologiilor în psihoterapia cognitivă și comportamentală;

Aplicarea cunoștințelor și a conștientizării: să utilizeze cunoștințele asimilate, deprinderile și abilitățile formate în evaluarea și consilierea terapia psihopedagogică a copilului cu tulburări de limbaj; să determine modul de implicare a psihoterapiei cognitive și comportamentale în activitatea de consiliere psihologică în diverse domenii; să reproducă particularitățile esențiale ale diferitor metode de consiliere psihologică și psihoterapiei în conformitate cu principiile psihoterapiei cognitive și comportamentale; să identifice conținutul specific al psihoterapiei la copiii cu tulburări de limbaj.

Comunicarea cunoștințelor și a înțelegerii: formularea corectă a gândurilor, ideilor privind principiile, și conținutul metodelor psihoterapiei cognitive și comportamentale; înțelegerea și receptarea adecvată a fenomenelor psihologice legate de afectivitate, emoții, frustrare, stres, anxietate; schimbul continuu de informații psihologice.

Raționalizare și decizii: să identifice și să opereze corect cu conceptul de consiliere psihologică, psihoterapie, afectivitate, frustrare, stres; să formuleze competent judecăți de ordin psihologic; să construiască exact raționamente; să enunțe adecvat decizii;

Dezvoltarea profesională continuă: îmbogățirea continuă a bagajului de cunoștințe privind psihoterapia cognitivă și comportamentală; elaborarea strategiilor de (auto) dezvoltare și optimizare a metodelor de psihoterapie cognitivă și comportamentală; formarea noilor deprinderi și abilități psihologice; desăvârșirea continuă a cunoștințelor, abilităților și competențelor psihologice; elaborarea și promovarea propriei poziții în raport cu teoriile și practica psihoterapeutică cognitivă și comportamentală; să aprecieze valoarea teoretico-aplicativă a psihoterapiilor cognitive și comportamentale.

Precondiții

Pentru a înțelege și a însuși cursul *Psihoterapia cognitivă și comportamentală*, masteranzii trebuie să posede cunoștințe privind specificul dezvoltării proceselor cognitive, afective și volitive, a personalității și particularităților individual - tipologice, a relațiilor interpersonale ale copiilor tipici. Ei trebuie să dețină informații privind diferite tipuri de psihoterapii.

Conținutul unităților de curs

Tema 1. Probleme generale ale psihoterapiei. Definiția și aspectele psihoterapiei. Mecanismele și principiile psihoterapiei. Clasificarea tipurilor de psihoterapie.

Tema 2. Istoricul psihoterapiei cognitiv-comportamentale și rațional-emotive în tulburările la copii. Istoricul restructurărilor cognitiv-comportamentale și rațional-emotive la copii. Aspecte teoretice referitoare la aplicarea REBT în tulburările la copii.

Tema 3. Abordarea comportamentală în psihoterapie. Concepțiile ce stau la baza terapiilor comportamentale. Principiile și postulatele psihoterapiei comportamentale. Rolul terapeutului în cadrul terapiei comportamentale. Strategiile și tehnicile terapeutice specifice psihoterapiei comportamentale.

Tema 4. Abordarea cognitivă în psihoterapie. Psihoterapia cognitivă a lui Aaron Beck (CT) și psihoterapia rațional-emotivă a lui A. Ellis (RET). Tehnicile terapiei cognitive. Psihoterapia cognitivă a nevrozelor.

Tema 5. Colaborarea cu părinții și profesorii copiilor cu tulburări de limbaj prin psihoterapia cognitiv-comportamentală. Considerații terapeutice fundamentale: relația și aspecte ale relației, disputarea, evaluarea, aspecte ale dezvoltării programului.

Strategii de evaluare

Evaluarea curentă:

Evaluarea se bazează pe rezultatele a două lucrări de evaluare curentă, sub formă de test, participarea la discuții în timpul seminarelor. Portofoliu. (60% din nota finală).

Evaluarea finală de examen:

Evaluarea finală se realizează sub formă de test și constă în prezentarea unui răspuns complet care să conțină viziunea de ansamblu a obiectului studiat. Portofoliul. (40% din nota finală).

Bibliografie

Obligatorie:

1. Ellis, A., Michael, E. Bernard, *Terapia rațional emotivă și comportamentală în tulburările copilului și adolescentului. Teorie, practică și cercetare.* Cluj-Napoca: RTS, 2007.
2. Enăchescu, C. *Tratat de psihanaliză și psihoterapie.* Iași: Polirom, 2003.
3. David, Daniel *Tratat de psihoterapii cognitive și comportamentale.* Ediția a III, Iași Polirom, 2017.
4. Holdevici, I., Neacșu, V. *Sisteme de psihoterapie și consiliere psihologică.* București, 2008.
5. Уолен, С., ДиГусепп, Р., Уэслер, Р. *Рационально-эмотивная психотерапия: когнитивно-бихевиоральный подход.* Пер. с англ. Общ. ред. — М.: Институт Гуманитарных Знаний, 1997. — 257 с.

Opțională:

1. Calancea, A. *Training-ul de dezvoltare a competențelor afective. Ghid pentru formarea practică în consilierea psihologică.* Chișinău: Tipografia Centală, 2012.
2. Ellis, A. *Rational-emotive couple therapy.* — New York, 1990.
3. Александров, А. А. *Современная психотерапия: курс лекций.* СПб: Питер, 1997.
4. *Психотерапевтическая энциклопедия.* / Под. ред. Б. Д. Карвасарского. СПб: Питер, 2005.
5. Walen, S. R., DiGiuseppe, R., & Wessler, R. L. *A practitioner's guide to rational-emotive therapy.* New York: Oxford University Press, 1980.

Denumirea programului de studii	Logopedia
Ciclul	II
Denumirea cursului	Consilierea psihopedagogică și educația familiei aflate în dificultate
Facultatea/catedra responsabilă de curs	Facultatea de Psihologie și Psihopedagogie Specială Catedra de Psihopedagogie Specială
Titular de curs	Aurelia Racu, dr. hab., prof. univ.
Cadre didactice implicate	Aurelia Racu, dr. hab., prof. univ.
e-mail	apdi@humanitas.md

Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anul	Semestrul	Total ore	Total ore	
					contact direct	studiu individual
F.02.O.007	5	I	II	150	35	115

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii

Cursul *”Consilierea psihopedagogică și integrarea profesională a elevilor cu dizabilități”* vine să prezinte masteranzilor de la specialitatea logopedie, etapele procesului de consiliere; aspecte generale și specifice ale consilierii elevilor cu dizabilități și familiile acestora; direcțiile terapeutice în lucru cu familia; școala părinților; metodele și tehnicile aplicate în procesul de consiliere în concordanță cu problemele cu care persoanele cu dizabilități se confruntă; consilierii în orientarea școlară și profesională a elevilor cu cerințe educaționale speciale.

Competențe dezvoltate în cadrul cursului

- să explice concepte de bază cu referire la cunoașterea domeniilor și formelor de consiliere psihopedagogică;
- să evalueze domeniile prioritare ale sprijinirii funcției educative a familiei care are în componență copii cu dizabilități;
- să elaboreze proiecte, tipuri de activități în intervenția socio-educativă;
- evidențierea importanței acțiunilor socio-educaționale ale școlii și comunității în orientarea școlară profesională a elevilor cu CES;
- să identifice caracteristicile consilierii psihopedagogice de scurtă durată;
- să elaboreze modele de programe în educația părinților.

Finalități de studii

Cunoașterea și înțelegere:

- Să definească conceptul de consiliere din perspectiva integrării profesionale a elevilor cu dizabilități;
- Să identifice diferențele dintre consiliere și psihoterapie;
- Să cunoască fazele și etapele procesului de consiliere;
- Să cunoască și să reproducă teoriile consilierii;
- Să distingă metodele și tehnicile de consiliere în orientarea, formarea profesională și angajarea în muncă a tinerilor cu dizabilități;
- Să cunoască viața în comunitate pentru persoanele cu dezabilități – angajare în muncă.

Aplicare:

- Să clasifice tipurile de consiliere;
- Să identifice rolul consilierii în orientarea școlară și profesională a elevilor cu CES;
- Să practice metodele și tehnicile de consiliere (ascultarea activă, parafrizarea, interpretarea, etc.).

Integrare:

- Să evalueze eficacitatea și impactul consilierii;
- Să analizeze limitele consilierii în orientarea profesională, pregătirea profesională și angajare a tinerilor cu CES;
- Să elaboreze un portofoliu a unei sesiuni de consiliere a angajatorului în vederea asigurării accesibilității locului de muncă pentru tineri cu CES;
- Să elaboreze portofoliul sesiunii de consiliere a tinerilor cu dizabilități.

Precondiții

Masteranzii trebuie să dețină:

- cunoștințe de bază despre direcțiile teoretice fundamentale ale consilierii; relația consilier – client;
- abilități de consiliere psihopedagogică; tehnici de consiliere;

- operaționalizarea termenilor în domeniul psihopedagogiei speciale; asistenței sociale; protecției sociale; intervenție asistențială; recuperare, terapie ocupațională, etc.

Unități de curs

Tema 1: Fundamente metodologice și epistemologice ale consilierii psihopedagogice. Aspecte generale ale consilierii psihopedagogice: definiții, obiective, principii.

Fundamente metodologice și epistemologice ale consilierii psihopedagogice. Aspecte generale ale consilierii psihopedagogice. Definirea conceptelor de consiliere; tipurile de consiliere; caracteristicile consilierii în asistența educațional-terapeutică a elevilor cu dizabilități. Aspecte ale consilierii copiilor și tinerilor cu dizabilități.

Tema 2: Teorii centrate pe problematica consilierii.

Semnificația teoriilor în consiliere; teoria centrată pe beneficiar. Consiliere multidisciplinară. Probleme morale; probleme de relaționare; conflicte de interes. Direcții terapeutice în consilierea familiei care are în componență copii cu dizabilități.

Tema 3: Aspecte ale consilierii copiilor și adolescenților cu dizabilități.

Interviul cu copilul / adolescentul. Clasificarea tipurilor de psihoterapii. Activități de corecție și dezvoltare. Caracteristicile consilierii familiale. Probleme familiale; probleme de relaționare între părinte-copil; consilierea copiilor / tinerilor cu CES. Consilierea vocațională și educațională.

Tema 4: Consilierea și educația părinților.

Cercetări, studii și rezultate recente asupra importanței mediului socio-familial în dezvoltarea copilului. Cerințele și nevoile familiei care are în componență persoane cu dizabilități. domenii și forme de sprijinire a familiei. Elemente de bază în sprijinirea familiei (acțiuni și prevenire). Domenii prioritare ale sprijinirii funcției educative a familiei. Partenerii cei mai eficienți ai familiei. Orientări conceptuale în domeniul sprijinirii dezvoltării copilului în familie și în societate. Consilierea și educația părinților ca forme de sprijin socio-educativ pentru familia care are în componență copii cu dizabilități. Principii și modele de programe în educația părinților.

Tema 5: Particularități specifice familiei persoanelor cu dizabilități.

Teoria sistemică a familiei. Modelul interacțiunilor. Rolul familiei în dezvoltarea personalitate copilului cu dizabilități. Procesul de consiliere. Caracteristicile procesului de consiliere; etapele procesului de consiliere; planificarea procesului de consiliere; durata consilierii; evaluarea procesului de consiliere.

Tema 6: Școala părinților.

Stiluri educative și parentale. Specificul atitudinii materne și paterne. Tehnici, forme și metode de consiliere. Parafrazarea; interpretarea, sumarizarea, ascultarea activă, reflectarea emoțiilor. Obiectivele consilierii de grup. Etapele consilierii de grup. Aspectele etice și profesionale ale consilierii de grup: forme și metode. Comunicare părinți / copii. Formarea încrederii în sine, a stimei de sine, a respectului de sine.

Tema 7: Consilierea vocațională și școlară.

Consilierea vocațională, consilierea școlară; orientarea profesională, integrare profesională; cum să-ți alegi meseria potrivită; cum să-ți cauți un loc de muncă; cum te integrezi într-un grup; cum să negociezi cu partenerii etc. Orientări conceptuale în domeniul orientării, formării profesionale și angajarea în muncă a persoanelor cu dizabilități.

Tema 8: Codul etic al consilierului: funcții și caracteristici.

Codul etic al consilierului: funcții și caracteristici. Conceptul „deontologie profesională”; deontologia profesională în contextul național și internațional; caracteristicile codului etic al consilierului.

Metode și tehnici de predare și învățare

Prelegere interactivă și clasică, învățarea bazată pe problemă; proiect prin aplicarea metodelor de explicare, conversație euristică, activități în grup; dezbateri; elaborare de studii de caz; studiul individual, proiecte, masa rotundă; vizite la domiciliu a familiilor care au în componență persoane cu dizabilități; seminare pentru părinți; consultarea surselor bibliografice; realizare de referate, consultații.

Strategii de evaluare

Învățare centrată pe masterand (prelegeri interactive, lucrări practice, proiecte individuale);

Evaluare realizată prin diverse metode (oral și în scris, prezentări, rapoarte, participarea la discuții, portofolii, etc.)

Evaluarea curentă se bazează pe rezultatele exercițiilor, studii de caz, prezentări orale a unor teme / proiecte, etc.

Lucrarea finală de examen constă în crearea unei prezentări în Power Point original la o temă la alegere din domeniul consilierii psihopedagogice, care să satisfacă anumite criterii. Nota finală se constituie din următoarele componente:

40% - lucrare finală la examen; 10% - portofoliu compus din lucrări practice adnotate prezentării; 20% - exerciții;

30% - participare la discuții.

Bibliografie

1. Grunewald Karl, *Curs de pregătire pentru specialist și părinții care au în grijă persoane cu dizabilități*, Ed. Pontos, Chișinău (2002);
 2. Шипицина Л.М., *Необучаемый ребенок в семье и обществе*. Изд. Дидактика плюс, Москва (2002);
 3. *Integrarea profesională*. Ghid pentru tineri, Asociația Adolescentul, Ed. Oscar PRINT, 2003, București;
 4. *Meșteșuguri populare artistice*. Ghid metodic pentru cadrele didactice în învățământul special. Î.S., F.E.-P „Tipografia Centrală”, Chișinău, 2006, 120 p.;
 5. Cojocari N. *Consilierea familiei și a persoanelor cu dizabilități*, 2011;
 6. Danii A., Racu A., *Educația terapeutică complexă și integrată*, ed. Univers Pedagogic, Chișinău, 2006;
 7. Racu A., *Interacțiunea dintre școală auxiliară și familie în adaptarea socială a elevilor*, Ed. Știința, Chișinău, 1982;
 8. Racu A., Verza Fl., Racu S. *Pedagogia specială*, ed. Tipografia Centrală, Chișinău, 2012;
 9. Racu A. (coord.) *Incluziunea socială a persoanelor cu cerințe educaționale speciale prin dezvoltarea parteneriatului: Familie-Echipa multidisciplinară-Comunitate*. Tipografia „Foxtrot”, Chișinău, 2012, 96 p.;
 10. Racu A., Bodorin C., Andronache N., Maximciuc V. *Asistența psihopedagogică a copiilor cu dizabilități și a familiilor în condițiile educației incluzive. Ghid practic*. Chișinău, UPS „Ion Creangă”, 2012, 96 p.;
 11. Racu A., Racu S., *Perspective tradiționale și moderne în psihopedagogia școlii incluzive*, ed. Tipografia Centrală, Chișinău, 2013;
 12. Racu A., Racu S., *Dicționar enciclopedic de psihopedagogie specială*, Ch.: Tipogr. „Centrală”, 2013, 312 p.;
 13. Racu A., Popovici D.V., Danii A., Racu S., *Psihopedagogia Integrării*, Ed. Tipografia Centrală”, Chișinău, 2014, p. 416;
 14. Vlad E., *Evaluarea în actul educațional-terapeutic*, Ed. PRO Humanitate, București, 1990;
 15. Racu A. (editor, coord. științific). *Accesibilitatea tinerilor cu dizabilități în universități (orientări teoretice și practice)*, Chișinău, Ed. Pontos, 2017, 180 p.
 16. Racu A. (editor, coord. științific). *Schimbarea începe de la noi*, Chișinău, Ed. Pontos, 2018, 104 p.
 17. Racu A., Danii A., Tintiuc T., *Parteneriate pentru dezvoltarea educației incluzive*, Chișinău, 2012, 165 p.
 18. Racu A. *Strategii tradiționale și moderne în psihopedagogia școlii incluzive*. Ch.: Tipografia Centrală, 2016. 272 p.
 19. Racu A. și colab. *Incluziunea educațională și socială a tinerilor cu dizabilități în învățământul superior*. Ch.: Editura PONTOS, 2016. 172 p.
 20. Racu A., ș.a. *Ghid teoretico-practic pentru asistența social multifuncțională comunitară*. Ed., coord. șt. A. RACU. Chișinău: Pontos, 2018 (Tipogr. „Print-Caro”). 432 p.
 21. Racu A., ș. a. *Schimbarea începe de la noi*: Lucrare metodic-practică. Coord. șt. A. Racu. Chișinău: Pontos, 2018 (Tipogr. „Print-Caro”). 104 p.
 22. Racu A. (editor). *Integrarea socio-profesională a tinerilor cu dizabilități*. Chișinău: Pontos, 2018 (Tipogr. „Print-Caro”). 88 p.
 23. Racu A., Popovici D. Vl., ș.a. *Incluziunea socială în mediul academic: provocări, oportunități, soluții contemporane: Suport didactic*. Chișinău: S.n. (Tipogr. Pontos), 2019. 202 p.
 24. Racu A. (coord.) *Parteneriate în educația incluzivă a tinerilor cu dizabilități în instituțiile universitare*. Tipografia Print-Caro 128 p. 2019.
 25. Cuznețov L. (coord. științific), *Consiliere și educația familiei*, Chișinău, 2015, 98 p.
- ***
26. Programul de dezvoltare a educației incluzive în Republica Moldova pentru anii 2011-2020;
 27. Programul național de incluziune socială a persoanelor cu dizabilități pentru anii 2017-2022, Hotărârea Guvernului nr.723, 08 septembrie 2017.
 28. Codul Educației al Republicii Moldova, cap. VI. Învățământul pentru copii cu cerințe educaționale speciale. Educația incluzivă., 2014.

Denumirea programului de studii	Logopedia
Ciclul	II
Denumirea cursului	Tulburări de limbaj în dizontogenii
Facultatea/catedra responsabilă de curs	Facultatea de Psihologie și Psihopedagogie specială, Catedra Psihopedagogie specială
Titular de curs	Maximciuc Victoria, dr., conf. univ.
Cadre didactice implicate	Catedra Psihopedagogie Specială
e-mail	vmaximciuc@gmail.com

Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anul	Semestrul	Total ore	Total ore	
					contact direct	studiu individual
S.02.O.008	5	I	II	150	35	115

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii

Tulburări de limbaj în dizontogenii psihice este una din disciplinele fundamentale care are misiunea să asigure pregătirea fundamentală și aplicativă a specialistului în domeniul logopediei. Are drept obiectiv general formarea la masteranzi sistemul de cunoștințe, abilități și aptitudini privind particularitățile dezvoltării limbajului, specificul evaluării și a intervențiilor logopedice în diferite tipuri de disontogenii.

Competențe dezvoltate în cadrul cursului

Aplicarea cunoștințelor și a concepțiilor: să folosească metodele și tehnicile evaluării dezvoltării limbajului la copiii cu diferite forme de disontogenii, să determine indicii diagnostici și prognostici veridice privind dezvoltarea limbajului la copil, să fie capabil să aplice metodele și tehnicile de intervenție necesare.

Formarea competențelor de creativitate: se folosească cunoștințele privind diferite aspecte de dezvoltarea a limbajului pentru evaluarea specificului dezvoltării limbajului și elaborare a programelor dezvoltative pentru diferite tipuri de disontogenii.

Finalități de studii

Dezvoltarea cunoștințelor și înțelegerii: cunoașterea și înțelegerea specificului dezvoltării limbajului în diferite tipuri de dizontogenii, metode și probe de evaluare, diferite intervenții logopedice.

Raționare și decizii: să opereze corect cu noțiunile disciplinei; să explice mecanismele de dezvoltarea a limbajului în diferite tipuri de dizontogenii; corect să poată argumenta aplicarea anumitei probe de evaluare dezvoltării limbajului și să construiască exact raționamentele respective pentru intervenție; să exprime adecvat deciziile corespunzătoare.

Comunicarea cunoștințelor și a înțelegerii: să formuleze corect gândurile, ideile cu referință la dezvoltarea limbajului în diferite tipuri de disontogenii; să transmită exact informațiile privind dezvoltarea limbajului în cazul disontogeniilor; să recepționeze adecvat mesajele, schimbul de informații în ceea ce privește tulburările dezvoltării limbajului în disontogenii.

Dezvoltarea profesională continuă: să dea dovadă de îmbogățire permanentă a arsenalului de cunoștințe în domeniul disciplinei; să posede noi deprinderi și abilități în acest domeniu; să dispună de noi competențe în această ramură; să-și desăvârșească permanent cunoștințele, deprinderile, abilitățile și competențele în domeniul disciplinei.

Precondiții

1. Discipline anterior studiate: Logopedie, Psihologia generală, Psihologia dezvoltării, Psihologia specială, Pedagogia generală, Neuropsihologia

2. Condiții prealabile:

- cunoașterea concepțiilor de bază;
- operaționalizarea terminilor în domeniul: comunicarea, limbaj, limba, concepții de dezvoltarea limbajului, auzul fonematic, structura lexicală și gramaticală, structura coerentă a limbajului, probe, metode, metodologia intervenției;
- formarea deprinderilor de muncă intelectuală: capacitatea de a elabora un referat, de a căuta și rezuma sursele bibliografice, de organizarea independentă a activității de învățare și cea practică

Unități de curs

Tulburări de limbaj în cazul dizabilităților vizuale. Tulburări de limbaj în cazul dizabilităților auditive. Tulburări de limbaj în cazul infirmității motorii cerebrale. Tulburări de limbaj în intelect de limită. Tulburări de limbaj în dizabilitatea mintală. Tulburări de limbaj în cazul dizabilităților profunde și multiple. Tulburări de limbaj în cazul tulburării de spectru autist.

Activitatea logopedică cu copii nonverbal. Comunicarea alternativă augumentativă.

Strategii de predare și învățare

1. Prelegere interactivă prin: expunere, explicare cu aplicarea de tehnologii și specificarea acestora.
2. Prelegere clasică
3. Dezbateri
4. Proiect
5. Învățare situațională
6. Învățare bazată pe problemă
7. Învățare experiențială
8. Seminar interogativ

Strategii de evaluare

1. Prin examen oral sau scris. Examen oral se constituie din:
 - Proba I de evaluare curentă:
 - Proba II de evaluare curentă:
 - Prezentări orale, participări în dezbateri, analiza studiilor de caz, planuri de intervenție elaborate etc.

Prin examen scris, care se constituie din: răspunsuri la întrebări din bilet.

Bibliografie

Obligatorie:

1. Maximciuc V. Dezvoltarea limbajului în ontogeneză. Chișinău: Tipografia UPS „Ion Creangă”, 2017
2. Maximciuc Victoria, Stimularea dezvoltării limbajului la copiii cu tulburarea de spectru autist nonverbal. Asistența logopedică: actualitate și orizonturi : Materialele conferinței științifice internaționale, 22-23 noiembrie, 2018 / com. șt.: Racu Igor [et al.] ; com. org.: Ciobanu Adriana [et al.]. – Chișinău : S. n., 2019 (Tipogr. UPS "Ion Creangă"). p. 84-88
3. Максимчук В.Г. Особенности эмоционально-волевой регуляции у детей с нарушениями слуха Международная научно-практическая интернет-конференция «Тенденции и перспективы развития науки и образования в условиях глобализации », 27 апреля 2019, г. Переяслав-Хмельницкий, Украина, с. 275-277.
4. Максимчук В.Г. Развитие коммуникативных навыков у детей с расстройствами аутистического спектра. XIII Международная научно – образовательная конференция «Актуальные проблемы дефектологии и клинической психологии: теория и практика» 23 апреля 2019 г, с. 200-206.
5. Maximciuc v. Problema dizabilității mintale în tulburări de spectru autist. In: Probleme ale științelor socioumane și modernizării învățământului. Materiale conferinței științifice anuale ale profesorilor și cercetătorilor UPS “I. Creangă”. Chișinău: Tipografia UPS “I. Creangă”, 2017, seria XIX, vol. I, p. 181-187.
6. Максимчук В., Платонова Н. Использование фланелеграфа как наглядного моделирования в современной логопедической практике. In: Probleme actuale ale științelor socioumaniste. Materiale Conderinței științifice a studenților și masteranzilor. Chișinău: Tipog. "Ion Creangă", 2017. p. 10-17.
7. Maximciuc, V. Dezvoltarea comunicării non verbale la copii cu tulburări de spectru autist. In: Scoala modernă: dimensiuni psihologice în evaluarea și consilierea psihologică. 21-22 aprilie 2016. p. 233-235
8. Maximciuc V. Neurolingvistica. Suport de curs. Chișinău: Tipografia ASEM, 2017.
9. Maximciuc V., Cenușa I. Stimularea dezvoltării limbajului la copiii cu tulburarea de spectru autist. In: Psihologie, 2017, nr.3-4, p.44-54
10. Максимчук В.Г. Развитие коммуникации у детей с расстройствами аутистического спектра. În: Специальное образование. Материалы XIV международной научно-практической конференции. 25-26 апреля. Санкт – Петербург: ЛГУ им. А.С. Пушкина, 2017, с. 75-79.
11. Maximciuc V. Tulburări de limbaj în disontogenii. Suport de curs. Chișinău: Garomont Studio, 2019. 240 p.
12. Максимчук В. Развитие связной речи детей с общим речевым недоразвитием. Материалы Международной научно-практической интернет-конференции «тенденции и перспективы развития науки и образования в условиях глобализации» 28 сентября 2019 года, вып. 51 с. 162-165.
13. Брага Р.В., Максимчук В.Г. Проблема комплексного логопедического сопровождения детей с множественными нарушениями. În: Актуальные проблемы дефектологии и клинической психологии: теория и практика. Казань: Изд-во Казан. ун-та, 2018, с. 149-154.
14. Максимчук В., Gladchenko M. Эффективность комплексных психопедагогических вмешательств при различных

формах анартрии. În: Psihologie, 2018, nr.3-4 (33), p. 33-41.

15. Olărescu V. Perspectiva diagnosticului logopedic. Chișinău: Elena V.I. SRL, 2008
16. Olărescu V., Ponomari D. Asistența logopedică și psihologică: Principii. Metodologii. Perspective. Chișinău: Elena V.I. SRL, 2012
17. Todor O. Psihopedagogie specială: deficiența mintală și elemente logopedice. Brașov: Editura Universității Transilvania din Brașov 2014.
18. Camarata Stephen M. Întârziere de vorbire la copii. Un simptom sau o etapă? București 2016.
19. Angel Elisabita Elena, Angel Cristian Ioan, Pană Mihaela Andreea, Șerban Elena Maria Dincolo de teorie – practica logopedică prin jocuri, povești și poezii. București: Editura Sfântul Ierarh Nicolae; 2016

Opțională:

1. Maximciuc V. Stimularea dezvoltării limbajului la copiii cu tulburarea de spectru autist nonverbal. ASISTENȚA LOGOPEDICĂ: ACTUALITATE ȘI ORIZONTURI Materialele conferinței științifice internaționale 22 – 23 noiembrie, 2018. Chișinău: Tipografia UPS „Ion Creangă”, c.84-88.
2. Максимциу В. Стимулирование развития речи у детей с синдромом Дауна. Materiale conferinței științifice internaționale "Probleme ale științelor socioumanistice și modernizării învățământului". Chișinău: (Tipogr. UPS "Ion Creangă"), 2020, p. 166-170.
3. <http://library.uni-altai.ru/>
4. <http://www.elibrary.ru>
5. <http://diss.rsl.ru/>
6. <http://window.edu.ru/window/library>

Denumirea programului de studii	Logopedia
Ciclul	II
Denumirea cursului	Diagnostic psihologic si logopedic
Facultatea/catedra responsabilă de curs	Facultatea de Psihologie, Catedra de PPS
Titular de curs	Valentina Olarescu dr., conf. univ.
Cadre didactice implicate	Valentina Olarescu dr., conf. univ.
e-mail	volarescu@yahoo.com

Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anul	Semestrul	Total ore	Total ore	
					contact direct	studiu individual
S.02.O.009	5	1	2	150	35	115

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii

Diagnosticul logopedic se înscrie reușit printre disciplinele fundamentale de studiu în cadrul programului respectiv. Ea stă la baza formării competențelor cadrelor didactice în domeniul logopediei. În acest sens, **Diagnosticul psiho-logopedic** corelează optimal cu celelalte cursuri din program, cât și cu stagiul de practică logopedică.

Acest curs contribuie la pregătirea de specialitate prin formarea competențelor de diagnostic logopedic. Diagnosticul tulburărilor de limbaj se integrează tabloului dezvoltării psihice generale a copilului precum și interdependenței cu mediul social în care acesta trăiește. Cu cât dezordinile limbajului suni mai grave (disartria, alalia, dislalia polimorfă, logonevroza, disgrafia reală etc.), cu atât mai mult trebuie să ne intereseze investigarea tuturor laturilor personalității.

Competențe dezvoltate în cadrul cursului

Dezvoltarea cunoștințelor și înțelegerii: cunoașterea și înțelegerea esenței **Diagnosticului psiho-logopedic** Cunoașterea metodelor specifice și generale de **Diagnostic psiho-logopedic**, specificul organizării examinării și evaluării tulburărilor de limbaj

Aplicarea cunoștințelor și a conștientizării: utilizarea cunoștințelor asimilate, a deprinderilor și abilităților formate în cadrul cursului de diagnostic logopedic, a metodelor și tehnicilor de examinare, evaluare logopedică

Raționare și decizii: identificarea și operarea corectă cu noțiunile specifice tulburărilor de limbaj; construirea exactă a evaluării logopedice; enunțarea adecvată a diagnozelor logopedice. formularea competentă a judecăților de ordin logopedic și diagnostic diferențial logopedic, pedagogic, psihologic;

Comunicarea cunoștințelor și a înțelegerii: aprecierea importanței cunoașterii specificului de dezvoltare a limbajului, specificului diagnosticului și evaluărilor logopedice, schimbul pertinent de informație logopedică; etc.

Dezvoltarea profesională continuă: desăvârșirea continuă a cunoștințelor, abilităților și competențelor de examinare, evaluare, diagnostic logopedic, dezvoltarea unor noi competențe de diagnostic logopedic;

Finalități de studii

Dezvoltarea cunoștințelor și înțelegerii: aplicarea cunoștințelor teoretice și practice de examinare, diagnosticare logopedică; să identifice conținutul, esența și particularitățile psihice ale persoanei cu tulburare de limbaj; să explice structura și evoluția limbajului, orientările de bază în logopedie; să distingă, să definească și să exemplifice diagnozele tulburărilor de limbaj, să diferențieze și să explice particularitățile individual – tipologice ale personalității cu tulburare de limbaj,

Aplicarea cunoștințelor și a conștientizării: să folosească metodele și tehnicile logopedice, psihologice și pedagogice; să utilizeze cunoștințele asimilate în practica de diagnostic în logopedie,

Raționare și decizii: să contribuie la dezvoltarea psihică a copilului cu tulburări de limbaj; să acumuleze un bogat material informativ cu privire la psihologia limbajului și comunicării. să argumenteze noțiunile, judecățile, raționamentele logopedice, enunțarea deciziilor respective și a diagnosticului corect.

Comunicarea cunoștințelor și a înțelegerii: să formuleze corect gândurile, ideile logopedice și vs de diagnoza logopedică; să formuleze și să adopte decizii, recomandări pentru prevenirea și studierea impactului tulburării asupra dezvoltării copiilor

Dezvoltarea profesională continuă: să formeze noi deprinderi și abilități practice; să desăvârșască continuu cunoștințele, abilitățile și competențele specifice diagnosticului logopedic

Precondiții

Pentru a înțelege și a însuși cursul „Diagnostic logopedic”, studenții trebuie să posede cunoștințe de Logopedie, Psihodiagnoza, Psihologia specială, Psihologia vârstelor

Unități de curs

1. Introducere în Diagnostic logopedic și psihologic. Importanța cursului
2. Metodele psihopedagogiei speciale în diagnosticul psiho-logopedic
3. Metode psihologice, psihoneurologice în logopedie
4. Psihodiagnoza vârstei preșcolare
5. Probleme cauzate de aplicarea testelor de măsurare a dezvoltării
6. Aspectele profilului psiho-logopedic al copilului
7. Examen și diagnostic psihologopedic în diverse TL
8. Evaluarea diagnosticului psiho-logopedic
9. Programul de activitate al logopedului

Strategii de predare și învățare

Ținând cont de principiul interacțiunii active profesor – student, de caracterul materiei de studiu, de caz, situație etc., vor fi aplicate: expunerea euristică, conversația, demonstrația, modelarea, algoritimizarea, problematizarea, descoperirea, studiul de caz, cooperarea, simularea, asaltul de idei, exercițiul, experimentarea, consultația, referatul, extemporalul ș.a.

Strategii de evaluare

Evaluarea curentă: Clasice, interactive, portofoliu, proiecte.

Testarea orală și rezolvarea problemelor la seminarii. Testarea în scris la lucrările de control, de laborator. Portofoliul. (60 % din nota finală).

Evaluarea finală de examen:

Testarea orală/scriș. Portofoliul cu prezentarea de către student a lucrărilor de laborator și de control executate pe parcursul semestrului I. (40 % din nota finală).

Strategii de evaluare: *observarea și aprecierea verbală, chestionarea orală, lucrările scrise, testele docimologice, verificarea prin lucrări practice, examenele, scarile de apreciere, verificarea.*

Bibliografie

Obligatorie:

4. Vrajmaș E., Stănică C. Terapia tulburărilor de limbaj-intervenții logopedice, București, Ediția I-1994; ediția II-1997.
5. Verza E. Tratat de logopedie, Buc., 2003
6. Tobolcea I. Orientări psihologice și logopedice în logonevroza, Editura Spanda, Iași 2000
7. Tobolcea, I. Intervenții logoterapeutice pentru corectarea formelor dislalice la copilul normal, Editura Spanda, Iași, 2002;
8. Mititiuc I. Ghid practic pentru identificarea și terapia tulburărilor de limbaj, Iași, 1999
9. Olărescu, V., Ponomari D. Asistența logopedică și psihologică. Principii. Metodologii. Perspective. Chișinău 2012,
10. Olărescu V. Logopedia. Diagnostic și perspective. Chiș., 2008
11. Olărescu V., Ponomari D. Logoritmica.. Chiș., 2019
12. Olărescu V., Ponomari D. Ghid metodologic Intervenția complexă psiho-logopedică în TL, 2019

Opțională:

1. Boșcaiu E., Prevenirea și corectarea tulburărilor de vorbire în grădinițele de copii, EDP, București 1973
2. Captari Vera, Organizarea activității corecțional – recuperatorii la punctele logopedice școlare, Lumina, Chișinău. 1996,
3. Mititiuc I., Ghid practice pentru identificarea și terapia tulburărilor de limbaj, Iași 1999
4. Savca L., Corectarea dereglărilor vorbirii orale și scrise a elevilor, Chișinău, 1988.
5. Olărescu, V., Activități de pregătire a analizei fonetice la preșcolarii cu tulburări de limbaj, în Psihopedagogia copilului, N2, București 2003,
6. Păunescu C., Tulburările de limbaj la copil, Ed. Medicală, București. 1984,
7. Ungureanu, D. – *Compendiu logopedic școlar*, Ed. Eurostampa, Timișoara, 1998;
8. surse net: www.logopedia.plus

Denumirea programului de studii	Logopedia
Ciclul	II
Denumirea cursului	Managementul organizațiilor școlare
Facultatea/catedra responsabilă de curs	Facultatea de Psihologie și Psihopedagogie Specială Catedra de Psihopedagogie Specială
Titular de curs	Aurelia Racu, dr. hab., prof. univ.
Cadre didactice implicate	Aurelia Racu, dr. hab., prof. univ.
e-mail	apdi@humanitas.md

Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anul	Semestrul	Total ore	Total ore	
					contact direct	studiu individual
F.02.O.010	2	I	II	150	35	115

Descrierea disciplinei
Cursul de <i>Managementul organizațiilor școlare</i> , are misiunea să asigure pregătirea specialistului în psihopedagogia specială și să formeze la studenți un sistem de cunoștințe despre schimbările în strategia și tactica de realizare a politicii educaționale adecvate cerințelor societății și opțiunilor individuale (modernizarea metodelor didactice; abilități și atitudini privind implementarea noilor tehnologii informaționale și comunicaționale; modernizarea metodelor de gestiune a instituțiilor educaționale).
Obiective:
Familiarizarea studenților cu cunoștințe despre structura învățământului special din Republica Moldova, politici și metode de administrare; formarea de atitudini privind reforma învățământului rezidențial în Republica Moldova (excurs istoric privind reformele învățământului); managementul reformei; învățământul special din Republica Moldova prin prisma concepției „Educație pentru toți” ș.a. Studenții își vor forma o viziune de ansamblu despre principalele prevederi de legislație din domeniul învățământului; Vor acumula cunoștințe despre experiența internațională din domeniul conducerii organizațiilor școlare cu aplicabilitate la învățământul din Republica Moldova.
Finalități de studii
La sfârșit de curs studenții vor fi în stare: 1. La nivel de cunoaștere și înțelegere: <ul style="list-style-type: none">➤ să definească principalele principii, teorii și metode ale conducerii organizațiilor școlare.➤ să înțeleagă și să explice unele strategii și planuri de conducere eficiente pentru instituțiile de învățământ general și special; aspectul interdisciplinar al managementului educațional și adaptării curriculare care include rezolvarea a două sarcini în procesul de instruire și în procesul activității practice.➤ să identifice și să comenteze principalele prevederi de legislație din domeniul învățământului cu aplicabilitate în activitatea directorilor și inspectorilor școlari.➤ să cunoască experiența internațională din domeniul conducerii organizațiilor școlare cu aplicabilitate la învățământul din Republica Moldova.➤ să cunoască bazele teoretice ale conducerii raționale, ale științei de conducere; deprinderea de a aplica în practică această știință și capacitatea de a stăpâni arta conducerii. 2. La nivel de aplicare: <ul style="list-style-type: none">➤ să elaboreze unele documente esențiale pentru procesul de conducere. Organigrame și fise de post ale personalului didactic și de conducere și altor documente necesare în activitatea de management.➤ să întocmească unele chestionare și altor probe necesare aprecierii stilurilor de conducere și performanțelor manageriale pentru directorii și inspectorii școlari.➤ să implementeze unele proiecte de dezvoltare a organizațiilor școlare autohtone prin organizarea de parteneriate cu diverse categorii de organizații guvernamentale și neguvernamentale.➤ să caracterizeze metodele moderne de management; stiluri de conducere, factori care influențează stilurile de conducere; rolul managerului în instituțiile pentru copii cu dizabilități; conducerea instituțiilor de învățământ special și de asistență socială pentru copii/tineri cu dizabilități; managementul proiectelor din domeniul educației; proiectarea pedagogică în managementul școlar și adaptarea curriculară.➤ să aplice/implementeze principiile politicii educaționale din Republica Moldova: principiul democratizării,

umanizării; diferențierii, continuității în învățământul tehnologic; schimbării în învățământ; dezinstituționalizării, drepturi și șanse egale.

3. La nivel de atitudini și valori:

- Să-și formeze motivații și atitudini de cunoaștere profundă a evoluției învățământului special, principiile politicii educaționale din Republica Moldova.
- să interpreteze multiaspectual principalele etape din dezvoltarea învățământului special și a evoluțiilor/orientărilor în managementul educațional.
- să-și cultive atitudini conștiente de a opera și respecta terminologia modernă din domeniul psihopedagogiei speciale și managementului educațional.
- să comenteze științific tendințele actuale în domeniul reformei învățământului din Republica Moldova/reforma sistemului rezidențial de îngrijire a copilului (2006-2012)
- să cunoască premisele constituirii sistemului național al învățământului special (SNÎS) în Republica Moldova.
- să prezinte o viziune de ansamblu asupra sistemului național al învățământului special (SNÎS) din Republica Moldova.
- Să evidențieze cauzele ce au determinat evoluția managementului în învățământul special: elaborarea și promovarea unei noi politici educaționale, adecvate noilor realități și tendințe; elaborarea și implementarea unui nou curriculum școlar; instruirea și reinstruirea cadrelor didactice în contextul schimbărilor educaționale; dezvoltarea parteneriatului școală/comunitate într-un nou context.

Pre-rechizite (precondiții)

Precondițiile de realizare cu succes a scopului și obiectivelor enunțate sunt:

- cunoștințe despre teoria sistemelor de conducere ale sistemului de învățământ planificat, organizarea și coordonarea, controlul și îndrumarea, inspecția școlară și evaluarea.
- cunoașterea metodelor moderne de management; stiluri de conducere, factori care influențează stilurile de conducere; rolul managerului în instituțiile pentru copii cu dizabilități; conducerea instituțiilor de învățământ special și de asistență socială pentru copii/tineri cu dizabilități; managementul proiectelor din domeniul educației; proiectarea pedagogică în managementul școlar și adaptarea curriculară.
- cunoștințe despre sistemul de învățământ special, despre importanța managementului educațional și implementarea principiilor privind educația și protecția socială a persoanelor cu dizabilități indicat în documentele juridice internaționale.

Evaluarea curentă

Evaluarea curentă: sistemul de evaluare cuprinde procedeele de evaluare continuă bazată pe activitățile de seminar și evaluare sumativă prin examen de semestru.

Evaluarea finală de examen

Evaluarea de etapă și finală: ansamblu asupra evoluției sistemului învățământului special, tendințele actuale și perspectivele dezvoltării psihopedagogiei speciale și constituirii Sistemului Național al Învățământului Special din Republica Moldova. Însușirii principalelor principii, teorii și metode ale managementului educațional, managementul reformei sistemului instituțiilor rezidențiale din Republica Moldova.

Conținutul cursului

Tema 1. Obiectivul, funcțiile, importanța și izvoarele disciplinei „Managementul organizațiilor școlare”.

Obiectul de studiu al managementului. Principalele școli și etape din dezvoltarea managementului. Principiile generale ale managementului organizațiilor. Evoluții și orientări în managementul contemporan și școlar. Descrierea procesului de management. Funcțiile managementului general și școlar. Aplicarea teoriei sistemelor la conducerea sistemului de învățământ. Conducerea sistemului de Învățământ. Clasificarea obiectivelor generale ale sistemului de învățământ (definirea idealului educațional, scopului și obiectivelor educației). Analiza nivelelor de conducere ale sistemului de "învățământ (planificarea, organizarea și coordonarea, controlul și îndrumarea, inspecția școlară și evaluarea).

Tema 2. Strategia de formare a resurselor administrative în învățământ.

Profilul psiho-socio-profesional al managerului organizațiilor școlare. Structura de competențe a managerilor în educație. Curriculum-ul pentru formarea managerilor în învățământ. Standardele de funcție ale managerilor organizațiilor școlare. Standardele de formare a managerilor organizațiilor școlare. Programa de calificare / masterat în managementul educațional. Programul de formare managerială prin metoda de instruire. E-learning la distanță.

Tema 3. Comunicarea pedagogică analiză din perspectivă managerială.

Comunicarea organizațională. Niveluri de comunicare. Atitudinea pozitivă în comunicare.

Tema 4. Influența socială și socializarea în managementul organizațiilor școlare.

Influența socială în organizații. Socializarea. Managementul schimbării. Munca în echipă. Factori inhibitori și stimulatori ai lucrului în echipă. Managementul stresului. Managementul conflictului. Competența managerială.

Tema 5. Structura învățământului din Republica Moldova. Politici și metode de administrare.

Sistemul de învățământ. Guvernarea, administrarea și managementul sistemului de învățământ din Moldova. Politici educaționale și administrarea sistemului educațional. Strategia și tactica de realizare a politicii educaționale, adecvate cerințelor societății care vizează: modernizarea metodelor didactice; implementarea noilor tehnologii informaționale și comunicaționale; modernizarea metodelor de gestiune a instituțiilor educaționale. Domeniile principale de preocupare ale managerului: performanțele organizației și dezvoltarea organizațională, resursele umane, calitatea și evaluarea în învățământ ș.a. Politica în domeniul dizabilității. Principiile fundamentale în educație și protecție socială a persoanelor cu dizabilități.

Tema 6. Reforma învățământului în Republica Moldova.

Reforma sistemului rezidențial de protecție a copilului. Principiile protecției educaționale în Republica Moldova (democratizării, umanizării, diferențierii și flexibilității, dezvoltării anticipative a învățământului, continuității în învățământ, schimbării în învățământ ș.a.). Strategii ale învățământului formativ. Managementul de tranziție în învățământ. Elaborarea, implementarea și dezvoltarea unui nou curriculum școlar; instruirea/reinstruirea cadrelor didactice în contextul schimbărilor educaționale; dezvoltarea parteneriatului școală/comunitate într-un nou context. Managementul performanțelor școlare. Educație pentru Toți. Strategia națională – educație pentru toți. Programul de dezvoltare a educației incluzive în R.M. 2011-2020.

Tema 7. Descrierea procesului de management.

Principii, teorii și metode ale managementului. Evoluția gândirii manageriale. Probleme fundamentale de management educațional. Organizarea de parteneriate cu diverse categorii de organizații guvernamentale și neguvernamentale. Legislațiile din domeniul învățământului cu aplicabilitate în activitatea managerilor educaționali. Experiența internațională din domeniul conducerii organizațiilor școlare cu aplicabilitate la învățământul din Republica Moldova. Codul învățământului (2014). Strategia educație-2020.

Tema 8. Managementul resurselor organizațiilor și școlilor.

Managementul resurselor organizațiilor și școlilor. Conceptul de resurse. Resursele naturale, materiale și umane. Recrutarea, selecția și Încadrarea salariaților din organizații. Evaluarea și promovarea salariaților din învățământ.

Organizarea managerială. Conceptul de organizare. Organizarea structurală. Conceptul de structura organizatorică (elemente, principii și tipuri de structuri). Organigrama și regulamentul de funcționare al organizațiilor generale și școlare. Structura informală – relația dintre structura formală și cea informală. Aplicații la organizația școlară.

Procesul decizional. Definirea și factorii procesului decizional. Clasificarea deciziilor. Etapele procesului decizional. Utilizarea metodelor moderne în procesul de luare a deciziilor în cadrul sistemului de învățământ.

Tema 9. Metode moderne de management.

Caracteristici și clasificări, metode de previziune, metode operative de conducere, metode de analiza, metode de stimulare a creativității, aplicarea metodelor de management în conducerea școlilor.

Stiluri de conducere. Definiții și clasificări. Factorii care influențează stilurile de conducere. Avantaje și dezavantaje ale diverselor stiluri de conducere folosite în instituțiile de învățământ. Managementul participativ. Definiție, obiective și forme de promovare în domeniul învățământului.

Tema 10. Rolul managerului în școală. Contractul de management. Conducerea instituțiilor de învățământ.

Rolul managerului în școală. Roluri, competențe și atribuții ale managerului din instituțiile școlare. Roluri și atribuții ale consiliilor de conducere din școli. Principalele documente necesare în conducerea organizației școlare.

Contractul de management. Definirea managerului. Caracteristicile managerului. Contractul de management (importanța și conținut). Caracteristici ale contractului de management în instituțiile de învățământ. Aspecte organizatorice și juridice. Conducerea instituțiilor de învățământ special și de asistența socială pentru copii cu handicap – aspecte generale și specifice.

Tema 11. Managementul schimbării și tranziției. Managementul proiectelor din domeniul educației. Proiectarea pedagogică în management.

Managementul schimbării și tranziției. Schimbarea ca proces obiectiv. Factorii determinanți ai schimbării la nivelul organizațiilor. Managementul procesului de schimbare. Caracteristici ale procesului de reformă în învățământ.

Managementul proiectelor din domeniul educației – delimitări conceptuale. Metodologia generală a conceperii proiectelor – proiectarea, analiza de nevoi, planificarea, organizarea, monitorizarea, evaluarea. Ciclul de viață a proiectelor din

Denumirea programului de studii | Logopedie

domeniul educațional.

Proiectarea pedagogică în managementul școlar. Analiza nevoilor și resurselor educaționale. Elaborarea obiectivelor educaționale. Evaluarea proceselor și structurilor educaționale.

Managementul timpului: cauze ale irosirii timpului și remedii posibile. Categoriile de timp. Organizarea documentelor etc.

Resurse bibliografice:

Obligatorie:

1. Cristea S. (1996). *Managementul organizației școlare*, EDP, București.
2. Joita E. (2000). *Management educațional. Profesorul manager*. Roluri și metodologia. Ed. Polirom.
3. Păunescu I. (2000). *Managementul resurselor umane – studiu de caz*. Ed. EFICIENT, București.
4. Rudic Gh., Bucun N. (coord.) (2004). *Management educațional (Modulul 9)*. Chișinău.
5. Csorba Diana (2012). *Management educațional. Studii și aplicații*. București.
6. Gorincioi R., Scutaru M. (2007). *Managementul ONG*. Chișinău.
7. Racu A. (editor, coord. științific) (2018). *Ghid teoretico-practic pentru asistența socială multifuncțională comunitară*. Chișinău.
8. Racu A., Racu S., Popovici D. V., Tudorache L. A. (2018) *Bazele teoretico-practice ale educației tinerilor cu dizabilități în instituțiile universitare (Ghid științifico-metodologic)*. Chișinău, Ed. Pontos.
9. Racu A. (2016). *Strategii tradiționale și moderne în psihopedagogia școlii incluzive*. Chișinău.
10. Ababii O. (2017). *Managementul recuperării copiilor cu deficiențe mintale în instituția de tip complex educațional*. (Teza de doctor în pedagogie), Chișinău.

Opțională:

1. Tintuc Tatiana (2011). *Managementul incluziunii în școală*. Chișinău.
2. *Strategia Națională privind Reforma Sistemului Rezidențial de îngrijire a copilului* (2006-2012).
3. *Programul de dezvoltare a educației incluzive în Republica Moldova pentru anii 2011-2020*. (Hot. Guv. nr. 523 din 11.07.2011).
4. *Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități semnată și ratificată de R.M. 9 iulie 2010*.
5. *Danii A., Racu A. (2007). Psihopedagogie specială*. Ed. Univers Pedagogic, Chișinău.
6. *Racu S., Danii A., Neagu M. (2006). Ghid de termeni și noțiuni: Psihopedagogia Specială. Asistență Socială. Terminologie medicală. Legislație și reglementări specifice*. Ed. Pontos, Chișinău.
7. *Racu A. Strategii tradiționale și moderne în psihopedagogia școlii incluzive*. Ch.: Tipografia Centrală, 2016. 272 p.
8. *Racu A. și colab. Incluziunea educațională și socială a tinerilor cu dizabilități în învățământul superior*. Ch.: Editura PONTOS, 2016. 172 p.
9. *Racu A. (editor). Accesibilitatea tinerilor cu dizabilități în universități (orientări teoretice și practice): materialele conf. șt. „Incluziunea educațională și socială a tinerilor cu dizabilități în învățământul superior”, 9-10 decembrie 2017*. Chișinău: Pontos, 2017. 176 p.
10. *Racu A., ș.a. Ghid teoretico-practic pentru asistența social multifuncțională comunitară*. Ed., coord. șt. A. RACU. Chișinău: Pontos, 2018 (Tipogr. „Print-Caro”). 432 p.
11. *Racu A., ș. a. Schimbarea începe de la noi: Lucrare metodică-practică*. Coord. șt. A. Racu. Chișinău: Pontos, 2018 (Tipogr. „Print-Caro”). 104 p.
12. *Racu A., Popovici, D. V. ș. a. Bazele teoretico-practice ale educației tinerilor cu dizabilități în instituțiile universitare: Ghid științifico-metodic*. Chișinău: Pontos, 2018 (Tipogr. „Print-Caro”). 240 p.
13. *Racu A. (editor). Integrarea socio-profesională a tinerilor cu dizabilități*. Chișinău: Pontos, 2018 (Tipogr. „Print-Caro”). 88 p.
14. *Racu A., Popovici D. VI., ș.a. Incluziunea socială în mediul academic: provocări, oportunități, soluții contemporane: Suport didactic*. Chișinău: S.n. (Tipogr. Pontos), 2019. 202 p.
15. *Racu A. (coord.) Parteneriate în educația incluzivă a tinerilor cu dizabilități în instituțiile universitare*. Tipografia Print-Caro 128 p. 2019.

Ciclul	II
Denumirea cursului	Metodologia cercetării psihopedagogice
Facultatea/catedra responsabilă de curs	Facultatea de Psihologie și Psihopedagogie Specială, Catedra de Psihopedagogie Specială
Titular de curs	Ciobanu Adriana, dr.psih., conf.univ.
Cadre didactice implicate	
e-mail	andrianaceban@mail.ru

Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anul	Semestrul	Total ore	Total ore	
					contact direct	studiu individual
F.02.O.011	5	I	II	150	35	115

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii

Cursul *Metodologia cercetării psihopedagogice* face parte din seria de discipline ce au misiunea să asigure pregătirea fundamentală a specialistului în Logopedie. Acest curs stă la baza formării la masteranzi a sistemului de cunoștințe, abilități și atitudini privind algoritmul de realizare a cercetării psihopedagogice, etapele, tehnicile și metodele cercetării psihopedagogice.

Competențe dezvoltate în cadrul cursului

Dezvoltarea cunoștințelor și înțelegerii: cunoașterea etapelor și a metodelor cercetării psihopedagogice; înțelegerea algoritmului de realizare a cercetării psihopedagogice; distingerea conceptului de metodă, tehnică, procedeu, instrument de investigație; cunoașterea conceptului de obiect, scop, obiective, ipoteză de cercetare psihopedagogică.

Aplicarea cunoștințelor și a conștințelor: utilizarea cunoștințelor asimilate, a deprinderilor și abilităților formate pentru proiectarea și efectuarea cercetării proprii; formularea scopului, obiectivelor și a ipotezei de cercetare psihopedagogică; identificarea metodelor cercetării psihopedagogice; aplicarea metodelor de prelucrare statistică și corelarea datelor în urma prelucrării statistice; prezentarea și analiza rezultatelor cercetării; formularea concluziilor pe baza cercetărilor realizate;

Raționalizare și decizii: identificarea și operarea corectă cu noțiunile specifice metodologiei cercetării psihopedagogice; argumentarea alegerii problemei de cercetare; construirea exactă a raționamentelor; enunțarea adecvată a deciziilor.

Comunicarea cunoștințelor și a înțelegerii: formularea corectă a gândurilor, ideilor specifice metodologiei cercetării psihopedagogice; pregătirea comunicărilor pe baza rezultatelor cercetării; schimbul continuu de informații privind noile metode de cercetare psihopedagogică, problemele de cercetare apărute în domeniul psihopedagogiei speciale.

Dezvoltarea profesională continuă: îmbogățirea continuă a bagajului de cunoștințe specifice metodologiei cercetării psihopedagogice; formarea noilor deprinderi și abilități practice; desăvârșirea continuă a cunoștințelor, abilităților și competențelor privind cercetarea psihopedagogică.

Finalități de studii

Să înțeleagă algoritmul de realizare a cercetării psihopedagogice; să distingă conceptului de metodă, tehnică, procedeu, instrument de investigație; să cunoască conceptului de scop, obiective, ipoteză de cercetare psihopedagogică.

Să formuleze scopul, obiectivele și ipoteza cercetării psihopedagogice; să identifice metodele cercetării psihopedagogice; să aplice metode de prelucrare statistică și să coreleze datele în urma prelucrării statistice; să prezinte și să analizeze rezultatele cercetării; să formuleze concluziilor pe baza cercetărilor realizate;

Să argumenteze alegerea problemei de cercetare; să construiască exact raționamente; să enunțe adecvat decizii.

Să realizeze schimbul continuu de informații privind noile metode de cercetare psihopedagogică, problemele de cercetare apărute în domeniul psihopedagogiei speciale.

Precondiții

Pentru a înțelege și a însuși cursul *Metodologia cercetării psihopedagogice*, masteranzii trebuie să posede cunoștințe din psihologie, pedagogie, psihodiagnoză, matematică, logică și creativitate psihopedagogică. Ei trebuie să dețină informații privind metodologia cercetării în alte științele, de asemenea statistica aplicată în psihologie, pedagogie.

Unități de curs

Tema 1. *Cercetarea științifică și metodologia cercetării*. Cercetarea științifică. Precizări terminologice. Conceptul de metodologie. Alegerea metodelor de cercetare.

Tema 2. *Problematika și ipotezele cercetării*. Problema cercetării. Scopul cercetării. Formularea obiectivelor cercetării.

Ipotezele cercetării.

Tema 3. *Validitatea cercetării și controlul variabilelor experimentale.* Validitatea cercetării

Validitatea internă. Validitatea externă. Variabile independente, dependente și intermediare. Controlul variabilelor.

Tema 4. *Prelucrarea statistică, analiza și discutarea datelor.* Rolul statisticii în cercetarea psihopedagogică. Organizarea colecției de date. Includerea datelor în tabele și reprezentarea lor grafică. Inferența statistică. *Analiza diferențelor între eșantioane. Definiția corelației. Calcularea coeficienților de corelație. Metodele neparametrice. Compararea eșantioanelor independente.*

Tema 5. *Redactarea raportului de cercetare.* Formatul tezei. Conținutul tezei. Stilul și limbajul de redactare. Citarea bibliografică.

Strategii de predare și învățare

Ținând cont de principiul interacțiunii active profesor-student, de caracterul materiei de studiu, de caz, de situație, vor fi aplicate: conversația, demonstrația, modelarea studiului de caz, cooperarea, exercițiul, experimentarea, consultația, referatul.

Strategii de evaluare

Evaluarea curentă:

Evaluarea se bazează pe rezultatele a două lucrări de evaluare curentă, sub formă de test, participarea la discuții în timpul seminarelor. Portofoliu. (60% din nota finală).

Evaluarea finală de examen:

Evaluarea finală se realizează sub formă de test și constă în prezentarea unui răspuns complet care să conțină viziunea de ansamblu a obiectului studiat. Portofoliul. (40% din nota finală).

Bibliografie

Obligatorie:

1. Ciobanu, Adriana Metodologia cercetării psihopedagogice. Suport de curs. Chișinău, 2019.
2. Gheorghiu, Dumitru Statistică aplicată în psihologie. București, 2003
3. Ghid pentru elaborarea și susținerea tezelor de master. Coord. A.Barbăneagră, Chișinău, S.n., 2014 – 64 p.
4. Patrașcu D., Mocrac A., Metodologia cercetării și creativității psihopedagogice. Ch: Editura Știința, 2003
5. Racu, I. Psihodiagnoza. Statistica psihologică. Chișinău, 2017. 520 p.
6. Regulament pentru elaborarea și susținerea tezelor de master. Chișinău, 2014.
7. Загвязинский, В.И., Атаханов, Р. Методология и методы психопедагогического исследования. Москва, 2003.

Opțională:

1. Dennis, Howitt, Duncan, Cramer Introducere în SPSS pentru psihologie. Versiunea 16 și versiunile anterioare. Ediția II., Ed.Polirom, Iași, 2010. 421 p.
2. Havîrneanu, Cornel, Metodologia cercetării în științele sociale. Ed. Erola, Iași, 2000.
3. Papuc, Ludmila Cercetarea pedagogică- îndrumar la realizarea tezelor de an și de diplomă. Chișinău, 1996.
4. Radu, Ioan, Metodologie psihologică și analiza datelor. București, 1993.
5. Дипломная работа в педагогическом университете (Методические рекомендации)/ составители А.А.Болученкова, Л.Г.Папук, Кишинев, 1996.
6. Середенко, П. В. Психолого-педагогическое исследование: методология и методы. Южно-Сахалинск, 2010.

Denumirea programului de studii	Logopedia
Ciclul	II
Denumirea cursului	Tulburări de ritm și fluentă – TRF
Facultatea/catedra responsabilă de curs	Facultatea de Psihologie, Catedra de PPS
Titular de curs	Valentina Olarescu dr., conf. univ.
Cadre didactice implicate	Valentina Olarescu dr., conf. univ.
e-mail	volarescu@yahoo.com

Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anul	Semestrul	Total ore	Total ore	
					contact direct	studiu individual
S.02.O.012	5	1	2	150	35	115

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii

TRF se înscrie reușit printre disciplinele fundamentale de studiu în cadrul programului respectiv. Ea stă la baza formării competențelor cadrelor didactice în domeniul logopediei. În acest sens, TRF corelează optimal cu celelalte cursuri din program, cât și cu stagiul de practică logopedică.

Competențe dezvoltate în cadrul cursului

Dezvoltarea cunoștințelor și înțelegerii: cunoașterea și înțelegerea esenței Tulburări de ritm și fluentă Cunoașterea metodelor specifice și generale de terapie logopedică, specificul organizării ARL.

Aplicarea cunoștințelor și a concepției: utilizarea cunoștințelor asimilate, a deprinderilor și abilităților formate în cadrul cursului, a metodelor și tehnicilor de terapie logopedică

Raționare și decizii: identificarea și operarea corectă cu noțiunile specifice tulburărilor de limbaj; construirea exactă a evaluării logopedice; enunțarea adecvată a deciziilor. formularea competență a judecăților de ordin logopedic;

Comunicarea cunoștințelor și a înțelegerii: aprecierea importanței cunoașterii specificului de dezvoltare a limbajului și receptarea adecvată a acestei informații. schimbul pertinent de informații de domeniu; etc.

Dezvoltarea profesională continuă: desăvârșirea continuă a cunoștințelor, abilităților și competențelor specifice logopediei. dezvoltarea unor noi competențe logopedice;

Finalități de studii

Dezvoltarea cunoștințelor și înțelegerii: aplicarea cunoștințelor teoretice și practice de terapie logopedică; să identifice conținutul, esența și particularitățile psihicului; să explice structura și evoluția limbajului, orientările de bază în logopedie; să distingă, să definească și să exemplifice tulburările de limbaj să diferențieze și să explice particularitățile individual – tipologice ale personalității,

Aplicarea cunoștințelor și a concepției: să folosească metodele și tehnicile logopedice, psihologice și pedagogice; să utilizeze cunoștințele asimilate în practica terapiei limbajului,

Raționare și decizii: să contribuie la dezvoltarea psihică a copilului cu tulburări de limbaj; să acumuleze un bogat material informativ cu privire la psihologia limbajului și comunicării. Să argumenteze noțiunile, judecățile, raționamentele logopedice, enunțarea deciziilor respective etc.

Comunicarea cunoștințelor și a înțelegerii: să formuleze corect gândurile, ideile logopedice;

să formuleze și să adopte terapia limbajului pentru prevenirea și studierea impactului tulburării asupra dezvoltării copiilor

Dezvoltarea profesională continuă: să formeze noi deprinderi și abilități practice; să desăvârșască continuu cunoștințele, abilitățile și competențele specifice logopediei.

Precondiții

Pentru a înțelege și a însuși cursul „ TRF”, masteranzii trebuie să posede cunoștințe de anatomie și fiziologie a activității sistemului nervos central, a structurii și funcționării analizatorilor, neuropsihologia, psihologia specială, Logopedie.

Unități de curs

1. **Bâlbâiala.** Definiere conceptului de bâlbâială. Istoricul nominalizării bâlbâielei drept tulburare de fluentă a limbajului. Viziunea lui Hipocrate, Aristotel, Galen, Celsius, Avicena, Santorini, Schultes, Bluemel. Promotori ai studiului bâlbâielei în sec. XVII, XVIII, XIX, XX. Direcțiile teoretice de sinteză (înțelegere) a mecanismelor de apariție (patogeniei) bâlbâielei. Adepții direcțiilor. Etiologia, condiții predispozante și nefavorabile de apariție a bâlbâielei.

2. **Logoneuroza.** Logofobia. Mutismul isteric și total.

3. **Tipologia bâlbâielei.** Particularitățile bâlbâielei neurotice, pseudoneurotice și mixte. Simptomatologia bâlbâielei în expunerea lui Sikorskii, ulterior Hvatțev, Leapidevskii. Clasificarea convulsiilor în dependență de locul de apariție, forma și frecvența apariției lor. Implicarea musculaturii, motoricii și a diafragmei în bâlbâială. Diferențierea bâlbâiților în prezența sau lipsa logofobiei de către Pavlova.
4. **Clasificarea bâlbâielei** conform criteriului etiologic, clinic, anatomo-fiziologic și conform tipului de convulsii. Examinarea bâlbâiților. Prevenția. Prognosticul.
5. **Adordarea tratamentului complex în bâlbâială:** sistemul medical, pedagogic. Psihoterapia bâlbâielei.
6. **ARL cu preșcolarii.** Programul elaborat de Rau și Vlasova, Ceveleva. Metoda elaborată de Mironova de lucru cu preșcolarii în grădiniță. Metoda Seliverstov, Volcova.
7. **ARL cu elevii mici:** particularitățile și discriminări. Metode pentru ambulatoriu și staționar. Metoda Abeleva-ambulator, Seleverstov- staționar, Ceveleva-școală.
8. **ARL cu preadolescenții, adolescenții, adulții:** staționar și ambulatoriu. Particularitățile ARL. Metoda Leapidevskii S. S., BogomolovaNekrasova, Jinkin. Metoda pentru bâlbâială recidivă. Recomandări de antrenare a limbajului fluent.
9. **Tahilalia. Batarismul. Bradialia. Bolboroseala. Aftongia.** Iterații convulsive, neconvulsive. Prevenția și depășirea iterațiilor. Caracteristica convulsiilor. Metode clasice și moderne de recuperare (pe autori). Regimul de tăcere. Strategii recuperatorii.
10. **Elaborarea proiectelor** individualizate în dependență de vârstă, loc de tratare, localizarea convulsiilor.
11. **Personalitatea bâlbâitului.** Sfera afectiv-volitiv-motivațională.

Strategiile de predare și învățare

Ținând cont de principiul interacțiunii active profesor – student, de caracterul materiei de studiu, de caz, situație etc., vor fi aplicate: expunerea euristică, conversația, demonstrația, modelarea, algoritimizarea, problematizarea, descoperirea, studiul de caz, cooperarea, simularea, asaltul de idei, exercițiul, experimentarea, consultația, referatul, extemporalul ș.a.

Strategii de evaluare

Evaluarea curentă: Clase, interactive, portofoliu, proiecte.

Testarea orală și rezolvarea problemelor la seminarii. Testarea în scris la lucrările de control, de laborator. Portofoliul. (60 % din nota finală).

Evaluarea finală de examen:

Testarea orală/scris. Portofoliul cu prezentarea de către student a lucrărilor de laborator și de control executate pe parcursul semestrului I. (40 % din nota finală).

Strategiile de evaluare: *observarea și aprecierea verbală, chestionarea orală, lucrările scrise, teste docimologice, verificarea prin lucrări practice, examenele, scarile de apreciere, verificarea.*

Bibliografie

Obligatorie:

1. Vrajmaș E., Stănică C., Terapia tulburărilor de limbaj-intervenții logopedice, București, Ediția I-1994; ediția II-1997.
2. Mititiuc I., Ghid practic pentru identificarea și terapia tulburărilor de limbaj, Iași, 1999
3. Olărescu, V., Ponomari D 2012, Asistența logopedică și psihologică. Principii. Metodologii. Perspective. Chișinău
4. Boșcaiu E., 1973, Prevenirea și corectarea tulburărilor de vorbire în grădinițele de copii, EDP, București
5. Captari Vera, 1996, Organizarea activității corecțional – recuperatorii la punctele logopedice școlare, Lumina, Chișinău.
6. Mititiuc I., 1999, Ghid practice pentru identificarea și terapia tulburărilor de limbaj, Iași
7. Olărescu, V., 2003, Activități de pregătire a analizei fonetice la preșcolarii cu tulburări de limbaj, în Psihopedagogia copilului, N2, București
8. Tobolcea, I. – *Orientări psihologice și logopedice în logonevroză*, Editura Spanda, Iași, 2000;
9. Olărescu V., Ponomari D., Logoritmica.. Chiș., 2019
10. Olărescu V., Ponomari D., Ghid metodologic Intervenția complexă psiho-logopedică în TL, 2019

Opțională:

1. Vrajmaș E., Stănică C., Terapia tulburărilor de limbaj-intervenții logopedice, București, Ediția I-1994; ediția II-1997.
2. Olărescu V. Logopedia. Diagnostic și perspective. Chiș., 2008
3. Tobolcea, I. - *Intervenții logopedice pentru corectarea formelor dislalice la copilul normal*, Iași: Spanda, 2002;
4. Ungureanu, D. – *Compendiu logopedic școlar*, Ed. Eurostampa, Timișoara, 1998;

Denumirea programului de studii	Logopedia
Ciclul	II
Denumirea cursului	Logaritmică și fonopedia
Facultatea/catedra responsabilă de curs	Facultatea de Psihologie, Catedra de PPS
Titular de curs	Valentina Olarescu dr., conf. univ.
Cadre didactice implicate	Valentina Olarescu dr., conf. univ.
e-mail	volarescu@yahoo.com

Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anul	Semestrul	Total ore	Total ore	
					contact direct	studiu individual
S.03.A.013	5	2	3	150	35	115

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii

Disciplina **Logaritmică și fonopedia** face parte din seria de discipline ce au misiunea să asigure pregătirea fundamentală a specialistului în logopedie și are drept obiectiv general formarea la studenți a sistemului de cunoștințe, abilități și atitudini privind știința logopedia și tulburările de limbaj

Competențe dezvoltate în cadrul cursului

Dezvoltarea cunoștințelor și înțelegerii: cunoașterea și înțelegerea esenței logoritmicii și fonopediei. Cunoașterea metodelor specifice și generale de logoritmă, specificul organizării logoritmicii și fonopediei

Aplicarea cunoștințelor și a concepțiilor: utilizarea cunoștințelor asimilate, a deprinderilor și abilităților formate în cadrul cursului, a metodelor și tehnicilor de logoritmă

Raționare și decizii: identificarea și operarea corectă cu noțiunile specifice tulburărilor de limbaj; construirea exactă a activităților de logoritmă;

Comunicarea cunoștințelor și a înțelegerii: aprecierea importanței cunoașterii specificului de dezvoltare a limbajului și receptarea adecvată a acestei informații. schimbul pertinent de informații de domeniu; etc.

Dezvoltarea profesională continuă: desăvârșirea continuă a cunoștințelor, abilităților și competențelor specifice logoritmicii și fonopediei. dezvoltarea unor noi competențe în domeniu;

Finalități de studii

La sfârșit de curs masteranzii vor fi în stare:

Să determine specificul organizării procesului de organizare a activităților logoritmice a persoanelor cu tulburări de limbaj;

Să aplice diverse forme logoritmice de lucru în reabilitarea persoanelor cu tulburări de limbaj;

Să stabilească importanța interacțiunii activităților logoritmice cu activitățile logopedice în recuperarea și integrarea persoanelor cu tulburări de limbaj.

să determine structura, etapele, conținutul ședințelor logopedice individuale și de grup pentru copii de diferite vârste și adulți ce suferă de tulburări ale vocii;

să stabilească rolul factorilor endogeni și exogeni în apariția tulburărilor de voce și necesitatea acordării serviciilor de terapii recuperatorii;

să cunoască literatura, concepțiile, principiile de bază ale cursului;

să formuleze și să adopte terapia limbajului pentru prevenirea și studierea impactului tulburării asupra dezvoltării copiilor

Dezvoltarea profesională continuă: să formeze noi deprinderi și abilități practice; să desăvârșască continuu cunoștințele, abilitățile și competențele.

Precondiții

Pentru a înțelege și a însuși cursul „**Logaritmică și fonopedia**”, masteranzii trebuie să posede cunoștințe de neuropsihologia, psihologia specială, Logopedie.

Unități de curs

Ritmica logopedică și importanța ei. Din istoria dezvoltării logoritmicii. Bazele natural-științifice ale logoritmicii. Particularitățile și verigile de bază ale logoritmicii. Mijloacele, metodele și procedeele ritmicii logopedice. Dereglarea motoriciei, a sferei emoțional-volitivă și a comportamentului la persoanele cu dislalie, disartrie, tulburări de voce. Activitățile logopedice și a mijloacele muzicale în lichidarea dislaliei și rinolaliei. Activitățile logopedice și a mijloacele muzicale în lichidarea disartriei și tulburărilor de voce. Activitățile logopedice și a mijloacele muzicale în lichidarea bătănelii. Activitățile

logopedice și a mijloacele muzicale în lichidarea alaliei. Activitățile logopedice și a mijloacele muzicale în lichidarea afaziei.
Introducere în cursul fonopediei. Aspectul istoric. Structura și funcțiile aparatului fonator. Caracteristicile acustice ale vocii. Dezvoltarea vocii la copii. Etiologia tulburărilor de voce. Cauze organice, funcționale și psihogene. Caracteristica generală și mecanismele tulburărilor de voce. Clasificarea tulburărilor de voce. Examinarea aparatului fonator. Metodologia activității corecțional-recuperatorii în tulburările de voce. Reabilitarea vocii în cazul parezei, paraleziei și extipării laringelui. Reabilitarea vocii în laringite cronice. Activitatea corecțional-recuperatorie în tulburările funcționale ale vocii. Demersul corecțional - recuperatoriu în mutația patologică a vocii. Profilaxia tulburărilor de voce.

Strategii de predare și învățare

Ținând cont de principiul interacțiunii active profesor – student, de caracterul materiei de studiu, de caz, situație etc., vor fi aplicate: expunerea euristică, conversația, demonstrația, modelarea, algoritmizarea, problematizarea, descoperirea, studiul de caz, cooperarea, simularea, asaltul de idei, exercițiul, experimentarea, consultația, referatul, extemporalul ș.a.

Strategii de evaluare

Evaluarea curentă: Clase, interactive, portofoliu, proiecte.

Testarea orală și rezolvarea problemelor la seminarii. Testarea în scris la lucrările de control, de laborator. Portofoliul. (60 % din nota finală).

Evaluarea finală de examen:

Testarea orală/scris. Portofoliul cu prezentarea de către student a lucrărilor de laborator și de control executate pe parcursul semestrului I. (40 % din nota finală).

Strategii de evaluare: *observarea și aprecierea verbală, chestionarea orală, lucrările scrise, testele docimologice, verificarea prin lucrări practice, examenele, scarile de apreciere, verificarea.*

Bibliografie

Obligatorie:

1. Captari V., Învățăm cu bucurie a vorbi corect și-a scrie, Chișinău, 2002 ;
2. Nastas A, Banari , I Carpenco ; Dereglări de vorbire la copii și corectarea lor, Chișinău, 1984;
3. Vărăjmaș E., C. Stănică , Terapia tulburărilor de limbaj, București, 1997;
4. Волкова Г. А., Логопедическая ритмика, Москва, 1985;
5. Картушина Н. И., Логопедическая ритмика в детском саду, Москва, 2004;
6. Алмазова Е.С., Логопедическая работа по восстановлению голоса у детей, Москва, 1973;
7. Вильсон Д.К., Нарушения голоса у детей Москва , 1987;
8. Таптапова С.Л., Коррекционно логопедическая работа при нарушениях голоса, Москва, 1984;
9. Boșcaiu E. Bâlbâiala- prevenire și tratament. București, 1983.
10. Burlea G., Normal și patologic în evoluția limbajului. Iași, 2001
11. Enache M., Bâlbâiala. Manual de diagnostic și terapie. Chiș., 2003
12. Olărescu, V., Ponomari D Asistența logopedică/psihologică. Principii. Metodol. Perspective. Chiș 2012,
13. Olărescu V., Ponomari D., Logoritmica.. Chiș., 2019
14. Olărescu V., Ponomari D., Ghid metodologice Intervenția complexă psiho-logopedică în TL, 2019

Denumirea programului de studii	Logopedia
Ciclul	II
Denumirea cursului	Organizarea serviciului logopedic
Facultatea/catedra responsabilă de curs	Facultatea de Psihologie, Catedra de PPS
Titular de curs	Valentina Olarescu dr., conf. univ.
Cadre didactice implicate	Valentina Olarescu dr., conf. univ.
e-mail	volarescu@yahoo.com

Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anul	Semestrul	Total ore	Total ore	
					contact direct	studiu individual
S.03.O.014	5	2	3	150	35	115

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii

Disciplina Organizarea serviciului logopedic include principiile și metodologiile generale și specifice de organizare a asistenței logopedice, reprezintă o continuitate a disciplinelor de specialitate..

Competențe dezvoltate în cadrul cursului

Dezvoltarea cunoștințelor și înțelegerii: cunoașterea metodelor specifice și generale de terapie logopedică, specificul organizării ARL și OSL.

Aplicarea cunoștințelor și a conștientizării: utilizarea cunoștințelor asimilate, a deprinderilor și abilităților formate în cadrul cursului de logopedie, diagnostic logopedic.

Raționalizare și decizii: identificarea și operarea corectă cu noțiunile specifice tulburărilor de limbaj; construirea exactă a evaluării logopedice; enunțarea adecvată a deciziilor, competența de elaborare a proiectelor logopedice, cunoașterea specificului organizării ARL și asistenței și serviciului logopedic.

Comunicarea cunoștințelor și a înțelegerii: aprecierea importanței cunoașterii specificului Organizării serviciului logopedic în diverse instituții de învățământ, inclusiv, incluzive

Dezvoltarea profesională continuă: desăvârșirea continuă a cunoștințelor, abilităților și competențelor specifice logopediei și OSL, a regulamentelor și deciziilor în domeniul OSL.

Finalități de studii

Dezvoltarea cunoștințelor și înțelegerii: aplicarea cunoștințelor teoretice și practice de OSL

Aplicarea cunoștințelor și a conștientizării: să respecte, să folosească principiile, regulamentele, normativele de bază ale organizării serviciului logopedic

Raționalizare și decizii: să contribuie la dezvoltarea îmbunătățirea serviciului de asistență logopedică; să respecte normativele de păstrarea actelor în cabinetul de logopedie

Comunicarea cunoștințelor și a înțelegerii: să formuleze concluzii, decizii vs de OSL.

Dezvoltarea profesională continuă: să formeze noi deprinderi și abilități practice; să desăvârșască continuu cunoștințele, abilitățile și competențele specifice logopediei și de organizare a serviciului de asistență logopedică în diverse instituții.

Precondiții

Pentru a înțelege și a însuși cursul „**Organizarea serviciului logopedic**”, studenții trebuie să posede cunoștințe de logopedie, diagnostic logopedic, deontologia muncii, să cunoască legile, HG existente la momentul respectiv.

Unități de curs

Specificul OSL în Scoli speciale, ajutoare; Scoli generale și licee pentru integrarea școlară a copiilor cu cerințe educative speciale; Centre logopedice școlare; Centre de Plasament; Alte sectoare: spitale de neurologie, neuropsihiatrie, ORL etc.

Hotărâri de Guvern, Legi, Acte normative privitor OSL. Tipuri de rapoarte

Fisa postului. Drepturile și obligațiile logopedului. Trăsăturile și calitățile de personalitate a logopedului.

Funcțiile logopedului, contribuția în Consiliul metodic, Comisia medico-psiho-logopedică, SAP, înrunită în grădiniță sau școală, etc.

Tipurile de instituții prestatoare de servicii logopedice

Ședința anuală de generalizare a eficienței activității logopedice. Selectarea și repartizarea copiilor logopați în instituții specializate.

Utilizarea, echipamentul și documentarea cabinetului logopedic. Deontologia logopedică. Colaborarea reciprocă,

responsabilități și drepturi, atitudini între logoped / educator / parinte / colegi / administratie.

Strategii de predare și învățare

Ținând cont de principiul interacțiunii active profesor – student, de caracterul materiei de studiu, de caz, situație etc., vor fi aplicate: expunerea euristică, conversația, demonstrația, modelarea, algoritimizarea, problematizarea, descoperirea, studiul de caz, cooperarea, simularea, asaltul de idei, exercițiul, experimentarea, consultația, referatul, extemporalul ș.a.

Strategii de evaluare

Evaluarea curentă: Clasice, interactive, portofoliu, proiecte.

Testarea orală și rezolvarea problemelor la seminarii. Testarea în scris la lucrările de control, de laborator. Portofoliul. (60 % din nota finală).

Evaluarea finală de examen:

Testarea orală/scris. Portofoliul cu prezentarea de către student a lucrărilor de laborator și de control executate pe parcursul semestrului I. (40 % din nota finală).

Strategii de evaluare: *observarea și aprecierea verbală, chestionarea orală, lucrările scrise, testele docimologice, verificarea prin lucrări practice, examenele, scarile de apreciere, verificarea.*

Bibliografie

Obligatorie:

1. Repere metodologice privind activitatea logopedului în instituțiile de învățământ general, 02.01.2018
2. Sprânceană L., Captari V., Cu privire la organizarea activității logopedice în școală de cultură generală, Chișinău, 1989.
3. Vrajmaș E., Stănică C., Terapia tulburărilor de limbaj-intervenții logopedice, București, Ediția I-1994; ediția II-1997.
4. Olărescu, V., 2012, Asistența logopedică și psihologică. Principii. Metodologii. Perspective. Chișinău

Opțională:

1. Verza E. Tratat de logopedie, buc., 2003
2. Vrajmaș E., Stănică C., Terapia tulburărilor de limbaj-intervenții logopedice, București, Ed I-1994; ed II-1997.
3. Savca L., Corectarea dereglărilor vorbirii orale și scrise a elevilor, Chișinău, 1988.
4. Olărescu, V., 2008, Logopedia. Perspectiva diagnosticului logopedic. Chișinău

Denumirea programului de studii	Logopedie
Ciclul	II
Denumirea cursului	Disgrafia și grafologia
Facultatea/catedra responsabilă de curs	Psihologie și psihopedagogie specială
Titular de curs	Rotaru Maria, Dr., conf. univ.
Cadre didactice implicate	Pârvan Mariana, Maximciuc V., Ciobanu A., Olărescu V.
e-mail	maria_rotaru1@yahoo.com

Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anul	Semestrul	Total ore	Total ore	
					contact direct	studiu individual
S.03.A.015	5	I	II	150	35	115

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii

Cursul completează demersul pregătirii profesionale, urmărește formarea competențelor de analiză științifică a dificultăților specifice de lectură – scriere: cazuri de incapacitate/capacitate scăzută, înnăscută și/sau dobândită; identificarea unor surse de informare și de documentare necesare pentru activități recuperative în disgrafie; formarea competențelor de valorificare a metodelor și tehnicilor din experiențele avansate în domeniul recuperării în disgrafie; aplicarea în practică a tehnologiilor, (metodelor, tehnicilor, mijloacelor didactice, adaptarea curriculară pentru cazurile de disgrafie/dislexie severe. Realizarea cursului este bazată pe cunoștințele masteranzilor din psihologie specială, neurolingvistică, psiholingvistică.

Competențe dezvoltate în cadrul cursului

- să definească teoriile privind apariția și declanșarea disgrafiei ;
- să dezvăluie mecanismele actului scrierii și disgrafiei;
- să delimiteze tipurile și formele disgrafiei;
- să clasifice principiile și metodele de corecție a disgrafiei;
- să elaboreze strategii, forme și metode de corecție a disgrafiei;
- să evalueze dislexo-disgrafia și talentele elevilor cu tulburări disgrafice.

Finalități de studii realizate la finele cursului:

- să explice teoriile, legăturile și direcțiile prioritare ale studierii disgrafiei ;
- să identifice trăsăturile esențiale ale diferitor sisteme de corecție a disgrafiei;
- să dezvăluie principiile organizării și desfășurării procesului de recuperare în disgrafie;
- să caracterizeze tipurile programelor de recuperare în disgrafie;
- să explice strategiile, formele și metodele de educație a elevilor cu disgrafie în condițiile educației incluzive;
- să proiecteze activități didactice de sprijin, adaptate solicitărilor educaționale individuale;
- să cunoască părinții elevilor cu metodele de recuperare în disgrafie;

Preconții:

Cunoștințe din domeniul psihologiei: despre procesele psihice, care asigură învățarea, personalitate, caracter, temperament.
Cunoștințe din domeniul neurolingvisticii, psihologiei speciale, filozofiei și axiologiei educației speciale..

Unități de curs

Însemnătatea scrierii. Disgrafie-dislexie: delimitări conceptuale. Etiologia: factorii, mecanismele dislexico-disgrafiei. Evaluarea dislexico-disgrafiei. Formele dislexico-disgrafiei Tipologii, clasificări, caracterizări. Programe educative individualizate în disgrafie. Structurarea activităților didactice cu elevii disgrafici. Terapii de recuperare în disgrafie: programe de îmbogățire instrumentală. Rolul computerului în terapia disgrafiei. Legislație internațională privind dislexo-digrafia. Drepturile persoanelor cu dislexo-disgrafie. Școli speciale pentru elevi cu dislexo-disgrafie. Grafologia: fondatorii grafologiei. Semnificația și importanța grafologiei. Criterii și parametri utilizați în grafologie.

Strategii de predare-învățare

Prelegeri, ore practice, teste de evaluare (2). Motivarea studenților pentru participare activă în cadrul orelor de studiu se realizează prin metode interactive și tehnici de dezvoltare a gândirii critice: *brainstormingul*, *interogarea multiprocesuală*, *tehnica "păstrează ultimul cuvânt pentru mine"*, *interviul în trei trepte*, *scrierea liberă*, *lanțuri asociative*, *lectura ghidată*, *manuscrisul pierdut*, *studiul de caz etc.*

Strategii de evaluare

Evaluare inițială privind cunoașterea mecanismelor scrierii.

Evaluare formativă: observarea, conversații convergente și divergente, lucrări de control, elaborarea programelor de recuperare pentru cazuri aparte de disgrafie, întocmirea fișelor de evidență a greșelilor de scriere.

Evaluare sumativă: examen. Aprecierea finală se face în baza notei medii a două evaluări formative (60%) și a notei obținute la evaluarea finală (40%).

Bibliografie

Obligatorie:

1. Burlea G., Tulburările limbajului scris-citit, Iași, Polirom 2007.
2. Carpenco I, Nastas A.N., Dereglări de vorbire și corectarea lor, Lumina, Chișinău, 1984.
3. Păunescu, C., (1984), Tulburările de limbaj la copil, Ed. Medicală, București
4. Preda, V., (coord.), (2007), Elemente de psihopedagogie specială, Ed. Eikon, Cluj-Napoca
5. Ungureanu, D., (1998), Copii cu dificultăți de învățare, EDP, București
6. Van Hout, A., Estienne, F. (1994), Les dislexies: Decriere, evaluer, expliquer, traiter. Paris, Masson.,

Opțională:

1. Casalis, S., (2000) Predire et depister precocement les dislexies de l'enfant: quelques question theoretique et methodologique, Reeducation orthophonique, 204, pp. 19-35
2. Chișu, S., (2008) , Identificarea timpurie a simptomelor dislexico-disgrafice: În: Studii de psihopedagogie specială, coord. Maria Anca, Ed. Casa Cărții de Știință, vol.II.
3. Chomschi N., (1996) Cunoașterea limbii, Ed. Științifică București
4. Estienne, F., (1999), Methode d initiation a l'ecrit pour les dislexiques et les dysorthographiques, Paris, Masson

Denumirea programului de studii	Logopedie
Ciclul	II
Denumirea cursului	Tulburări complexe de limbaj
Facultatea/catedra responsabilă de curs	Facultatea de Psihologie și Psihopedagogie Specială, Catedra de Psihopedagogie Specială
Titular de curs	Ponomari D., dr., lector univ.
Cadre didactice implicate	
e-mail	dorinaponomari@yahoo.com

Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anul	Semestrul	Total ore	Total ore	
					contact direct	studiu individual
S.03.O.015	5	2	3	150	35	115

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii

Disciplina *Tulburări complexe de limbaj* face parte din disciplinele cu caracter aplicativ și are drept obiectiv cunoașterea aprofundată a tulburărilor complexe de limbaj și a strategiilor de intervenție logopedică, abordării exhaustive a tulburărilor complexe de limbaj, formarea abilităților de intervenție în diverse forme a TCL.

Competente dezvoltate în cadrul cursului

Dezvoltarea cunoștințelor și înțelegerii: cunoașterea și înțelegerea etiologiei a diverselor forme de tulburări complexe de limbaj; diferențierea tulburărilor complexe de limbaj primare și secundare; cunoașterea metodelor de intervenție logopedică și colaborare cu părinții în cazul tulburărilor complexe de limbaj.

Aplicarea cunoștințelor și a conștientizării: utilizarea cunoștințelor asimilate, a deprinderilor și abilităților formate în cadrul cursului pentru identificarea strategiilor de intervenție logopedică corespunzătoare tulburării de limbaj.

Raționalizare și decizii: identificarea și înțelegerea mecanismelor etiopatogenetice a tulburărilor complexe de limbaj, elaborarea programelor de intervenție logopedică și construirea proiectelor didactice.

Comunicarea cunoștințelor și a înțelegerii: redefinirea unor probleme pentru a avea o viziune nouă asupra tulburărilor de limbaj; propagarea culturii logopedice cu scop de realizare a profilaxiei primare, secundare și terțiare a tulburărilor complexe de limbaj.

Dezvoltarea profesională continuă: participare în seminare metodologice; analiza cercetărilor prezentate în articole, comunicări pedagogice, etc.

Finalități de studii

Dezvoltarea cunoștințelor și înțelegerii: să cunoască mecanismele etiopatogenetice a tulburărilor complexe de limbaj; să determine importanța intervenției logopedice și de altă factură la necesitate;

Aplicarea cunoștințelor și a conștientizării: să alcătuiască programe de intervenție logopedică; să identifice necesitățile de colaborare cu alți specialiști (medici, psihologi, psihoterapeuți, etc.)

Raționalizare și decizii: să demonstreze capacități înțelegere și diferențiere a diverselor forme de tulburări complexe de limbaj; să elaboreze și să aplice proiecte a activităților logopedice pentru persoane cu tulburări complexe de limbaj de diferite vârste, inclusiv și pentru copiii grupului de risc pentru tulburări complexe de limbaj.

Comunicarea cunoștințelor și a înțelegerii: să determine rolul subiecților implicați în recuperarea persoanelor cu tulburări complexe de limbaj; să organizeze lucrul cu părinții copiilor în vederea sporirii interacțiunii părinților cu proprii copii prin optimizarea atitudinilor parentale.

Dezvoltarea profesională continuă: să îmbogățească continuu bagajul de cunoștințe logopedice; să dezvolte noi abilități de intervenție psihologopedică.

Precondiții

Cunoștințe din domeniul psihologiei și logopediei: particularitățile dezvoltării limbajului în ontogeneză, factorii favorizanți și perturbanți ai dezvoltării limbajului la vârsta preșcolară, corelații între factorii biologici și sociali în dezvoltarea limbajului.

Unități de curs

1. Caracteristicile generale a tulburărilor de limbaj și impactul lor asupra dezvoltării psihice. 2. Etiologia tulburărilor complexe de limbaj (factori biologici și sociali). 3. Forme, niveluri a Tulburărilor complexe de limbaj. 4. Evaluarea și diagnosticarea tulburărilor complexe de limbaj. 5. Particularitățile dezvoltării psihice în cazul TCL. 6. Intervenții psiho-

logopedice. 7. Aplicarea metodelor augmentive în terapia logopedică. 8. Colaborarea logopedului cu specialiștii. 9. Implicarea părinților în programul complex de intervenție psihologopedică. 10. Pregătirea către școală a preșcolarilor cu TCL.

Strategii de predare-învățare

Prelegeri, ore practice, teste de evaluare (2). Predarea-învățarea este axată pe interacțiunea activă profesor – student, vor fi aplicate: expunerea euristică, conversația, demonstrația, modelarea, algoritimizarea, problematizarea, descoperirea, studiul de caz, cooperarea, simularea, asaltul de idei, exercițiul, studiul de caz, experimentarea, consultația, referatul, extemporalul ș.a.

Strategii de evaluare

Evaluare curentă: evidența implicării masteranzilor în discuții, dezbateri, realizarea sarcinilor; competente de exprimare liberă în scris (elaborarea de scheme și tabele, elaborarea proiectelor logopedice); de argumentare în dezbateri. Evaluarea se bazează pe rezultatele a două lucrări de evaluare curentă, sub formă de test, participarea la discuții în timpul seminarelor.

Evaluare sumativă: examen. Aprecierea finală se face în baza notei medii a două evaluări curente (60%) și a notei obținute la evaluarea finală (40%).

Obligatorie:

1. Cucer A. Psihocorecția tulburărilor de limbaj prin acțiuni de terapie complexă. Chișinău, 2010, 109 p.
2. Hațegan Bodea C. Logopedia. București: Ed. TREI, 2016. 618 p.
3. Olărescu V. Logopedia. Perspectiva diagnosticului logopedic. Chișinău: Elena-V.I. SRL, 2008a. 251 p.
4. **Olărescu V., Ponomari D.** Intervenția complexă psiho-logopedică în tulburări de limbaj: Ghid metodologic. Chișinău: S. n., Tipogr. Pulsul Pieței, 2019. 46 p.
5. **Ponomari D.** Abordări psihologice a diagnosticului logopedic. În: Asistența logopedică, actualitate și orizonturi. Conferința științifică internațională UPSC, 22-23.11.2018, Chișinău, p. 88-91
6. **Ponomari D.** Consilierea parentală – parte componentă a programului de intervenție psiho-logopedică. În: Psihologie. Pedagogie Specială. Asistență socială. 2017, nr. 3(48), p.96-104.
7. **Ponomari D.** Particularitățile dezvoltării psihice a preșcolarilor cu TL. În: Probleme ale științelor socioumane și modernizării învățământului. Seria XX. Vol. I. Chișinău 2018, p.105-112.

Opțională:

1. Albu E. Psihologia vârstelor. Târgu-Mureș: Universitatea „Petru Maior”, 2007. 103 p.
2. Anca M. Logopedie. Cluj-Napoca: Editura Presa Universitară Clujeană, 2007. 241 p.
3. Anucuța P. Logopedie. Timișoara: Editura Excelsior, 1999. 130 p.
4. Гуменная Г.С. Психолого-педагогическая типология детей с недоразвитием речи. М: Прометей, 1991.
5. Косякова О.О. Логопсихология. Ростов-на-Дону: Феникс, 2007. 254 с.
6. Мастюкова Е.М. Комплексная психолого-логопедическая работа по предупреждению и коррекции школьной дезадаптации. Москва: Аркти 2002. 68 с.
7. Мастюкова Е.М. Медико-психологические основы нарушений речевого развития. М: Эксмо, 2011.
8. **Олэреску В., Пономарь Д.** Логопедия – от теории к практике. Кишинёв: Elena Poligraf, 2016. 380 p.
9. Филичева Т.Б., Чиркина Г.В. Устранение общего недоразвития речи у детей дошкольного возраста: практ. пособие. 4-е изд. Москва: Айрис-пресс, 2007. 212 с.
10. Bondarenco A. Logopedie: Chid terminologic explicativ. Chișinău: Primex Com SRL, 2010. 470 p.

Denumirea programului de studii	Logopedie
Ciclul	II
Denumirea cursului	Training în comunicare în PPS
Facultatea/catedra responsabilă de curs	Facultatea de Psihologie și Psihopedagogie Specială, Catedra de Psihopedagogie Specială
Titular de curs	Ponomari D., dr. psih., lector univ.
Cadre didactice implicate	
e-mail	dorinaponomari@yahoo.com

Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anul	Semestrul	Total ore	Total ore	
					contact direct	studiu individual
S.03.O.016	5	2	3	150	35	115

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii

Disciplina Training de comunicare face parte din seria de discipline cu caracter mai mult practic ce are drept obiectiv cunoașterea cu cele mai cunoscute și des folosite metode de training. În perioada contemporană, dinamismul schimbărilor și rapiditatea cu care se acționează pentru a le face fata, înstrun mod sau altul, în toate domeniile activităților.

Competențe dezvoltate în cadrul cursului

Dezvoltarea cunoștințelor și înțelegerii: cunoașterea și identificarea metodelor și tehnicilor de training; cunoașterea și clasificarea formelor de comunicare; conștientizarea importanței activităților pentru dezvoltarea copilului-persoanei la diferite etape ale vieții.

Aplicarea cunoștințelor și a conștientizării: utilizarea cunoștințelor asimilate, a deprinderilor și abilităților formate pentru identificarea dimensiunilor, esenței, funcțiilor, bazei teoretice a metodelor de training.

Raționalizare și decizii: identificarea și înțelegerea mecanismelor și legităților de funcționare a trainingului.

Comunicarea cunoștințelor și a înțelegerii: sensibilizarea subiecților care participă în educația persoanelor cu tulburări de limbaj; optimizarea programelor de intervenție logopedică prin introducerea abordărilor psihologice a problemelor persoanelor cu tulburări de limbaj.

Dezvoltarea profesională continuă: să formeze noi deprinderi și abilități practice; să desăvârșască continuu cunoștințele, abilitățile și competențele în domeniul trainingului de comunicare în PPS.

Finalități de studii

Dezvoltarea cunoștințelor și înțelegerii: să cunoască fundamentele trainingului de comunicare; să înțeleagă rolul trainingului comunicării în recuperarea persoanelor cu tulburări de limbaj și alte tulburări de dezvoltare.

Aplicarea cunoștințelor și a conștientizării: să identifice obiectivele trainingului de comunicare în activitățile logopedice; să elaboreze programe de training; să desfășoare traininguri de comunicare cu copiii cu tulburări de limbaj și cu părinții acestora.

Raționalizare și decizii: să demonstreze capacități de integrare a metodelor psihologice, logopedice și psihopedagogice în activitățile logopedice, să elaboreze și să aplice sisteme de exerciții de dezvoltare a comunicării în activitățile logopedice.

Comunicarea cunoștințelor și a înțelegerii: să organizeze lucrul cu părinții copiilor în vederea sporirii interacțiunii părinților cu proprii copii.

Dezvoltarea profesională continuă: să îmbogățească continuu bagajul de cunoștințe specifice trainingului psihosocial.

Precondiții

Cunoștințe din domeniul psihologiei și logopediei: zona actuală și proximă a dezvoltării, legitățile și etapele dezvoltării limbajului și comunicării în ontogeneză și particularitățile lor în dizontogenii; rolul limbajului și comunicării în dezvoltarea psihică; particularitățile psiho-comportamentale a persoanelor cu tulburări de limbaj.

Unități de curs

1. Obiectul și obiectivele trainingului psihosocial. 2. Perspectivă praxiologică a comunicării. 3. Formele comunicării. 4. Limbajul trupului. 5. Dificultăți și bariere de comunicare. 6. Limbaj versus comunicare. 7. Arta comunicării. 8. Dezvoltarea competențelor de comunicare verbală și non-verbală

Strategii de predare-învățare

Prelegeri, ore practice, teste de evaluare (2). Predarea-învățarea este realizată prin metode expozițive și interactive, în

cadrul orelor practice masteranzii prezintă proiecte, realizează în baza de învățare situațională, învățare bazată pe problemă, participare în training, seminar interogativ

Strategii de evaluare

Evaluare curentă: evidența implicării masteranzilor în discuții, dezbateri, realizarea sarcinilor; competențe de exprimare liberă în scris (eseuri); de argumentare în dezbateri. Evaluarea se bazează pe rezultatele a două lucrări de evaluare curentă, sub formă de test, participarea la discuții în timpul seminarelor.

Evaluare sumativă: examen. Aprecierea finală se face în baza notei medii a două evaluări curente (60%) și a notei obținute la evaluarea finală (40%).

Obligatorie:

1. Abric J. Psihologia comunicării. Teorii și metode. Iași: Polirom, 2002. 208 p.
2. De Peretti A. Tehnici de comunicare. Iași: Polirom, 2001. 391 p.
3. **Olărescu V., Ponomari D.** Dezvoltarea comunicării la preșcolarii marcați de tulburări de limbaj. În: Probleme actuale ale științelor umanistice. Vol. VII, partea II-a. Chișinău: Tipografia UPSC, 2008, p. 368-378.
4. **Olărescu V., Ponomari D.** Dimensiunea istorică și modele explicative ale tulburărilor de limbaj și comunicare. În: Intervenții psihopedagogice pentru copiii cu CES în spațiul educațional modern. Chișinău: Tipografia UPSC, 2016, p. 87-94.
5. **Olărescu V., Ponomari D.** Viziuni teoretice despre dinamica dezvoltării comunicării la preșcolari. În: Probleme ale științelor socioumane și modernizării învățământului. Seria XIX. Vol. I. Chișinău: Tipografia UPSC, 2017, p. 167-173.
6. **Ponomari D.** Diagnosticul formei de comunicare a preșcolarilor. În: School - the best way keeping the liberty of soul in oppressive environment. Simpozionul cu participare internațională, ediția a IV, 1-2 noiembrie 2018, Bacău, România, p. 345-350.
7. **Ponomari D.** Evaluarea conduitei verbale la preșcolarii cu tulburări de limbaj. În: Psihologie. Pedagogie Specială. Asistență socială. 2018, nr. 2(51), p.113-124.
8. **Ponomari D.** Training de comunicare în PPS. Suport de curs. Chișinău: Tipografia UPSC, 2019, 65 p.

Opțională:

1. Albu E. Psihologia vârstelor. Târgu-Mureș: Universitatea „Petru Maior”, 2007. 103 p.
2. Dragan I., Paradigme ale comunicării de masă. București: Ed.șansa, 1996. 304 p.
3. Drăgulescu R. Teoriile psiholingvistice ale comunicării. În: Științele umaniste și provocările viitorului european. AUA, series philologica, Univ „Lucian Blaga” Sibiu, 2008, p.137-142.
4. Федосеева Е.Г. Пути Формирования коммуникативных умений у детей 6-7 лет с ОНР. Екатеринбург: Арго, 2003. 72 с.
5. Шипицына Л.М. и др. Азбука общения: развитие личности ребенка, навыков общения со взрослыми и сверстниками. СПб.: ДЕТСТВО-ПРЕСС, 2008. 384 с.

Denumirea programului de studii	Logopedie
Ciclul	II
Denumirea cursului	Terapia psihosomatică
Facultatea/catedra responsabilă de curs	Facultatea de Psihologie și Psihopedagogie Specială, Catedra de Psihopedagogie Specială
Titular de curs	Victoria Maximciuc, dr., conf. univ.
Cadre didactice implicate	Rotaru M., dr, conf. univ., Ciobanu A., dr, conf. univ., Olărescu V. dr, conf. univ..
e-mail	vmaximciuc@gmail.com

Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anul	Semestrul	Total ore	Total ore	
					contact direct	studiu individual
S.03.A.016	5	II	II	150	35	115

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii
Cursul întemeiază demersul pregătirii profesionale aplicative. Viitorul specialist trebuie să cunoască tehnici din psihosomatică în activitatea sa cu copiii cu cerințele educaționale speciale și familiile acestora.
Competențe dezvoltate în cadrul cursului
Dezvoltarea cunoștințelor și înțelegerii: cunoașterea conceptului de tulburarea psihosomatică, realizarea diagnosticului clinico-psihologic, conceptualizarea cazului, principiile terapiei psihosomatice, algoritmul introducerii pacientului în terapia integrativă. Aplicarea cunoștințelor și a conștientizării: realizarea algoritmului introducerii pacientului în psihoterapia integrativă, realizarea metodelor și procedeele psihoterapiei.
Finalități de studii realizate la finele cursului
Dezvoltarea cunoștințelor și înțelegerii: cunoașterea conceptului de tulburarea psihosomatică, realizarea diagnosticului clinico-psihologic, conceptualizarea cazului, principiile terapiei psihosomatice, algoritmul introducerii pacientului în terapia integrativă. Raționalizare și decizii: identificarea și operarea corectă cu tehnică, metodă; formularea competență a judecăților de ordin psihoterapeutic; construirea exactă a raționamentelor; enunțarea adecvată a deciziilor. Comunicarea cunoștințelor și a înțelegerii: formularea corectă a gândurilor, ideilor privind legitățile, mecanismele și procedeele de aplicarea tehnicilor psihoterapeutice; înțelegerea și receptarea adecvată a fenomenelor psihoterapeutice reflectate în rezultatele obținute; schimbul continuu de informații psihoterapeutice. Dezvoltarea profesională continuă: îmbogățirea continuă a bagajului de cunoștințe privind metode și tehnici psihoterapeutice; elaborarea strategiilor de (auto) dezvoltare și optimizare aplicării metodelor de terapie psihosomatică; formarea noilor deprinderi și abilități psihodiagnostice și psihoterapeutice; desăvârșirea continuă a cunoștințelor, abilităților și competențelor psihoterapeutice.
Precondiții
1. Discipline anterior studiate: psihologie generală, psihologia dezvoltării, psihologie clinică, psihoterapie, psihologie specială. 2. Condiții prealabile: - cunoașterea concepțiilor de bază: concepții de bază a psihosomaticii, sindroame și simptome psihosomatice - operaționalizarea terminilor în domeniul: tulburarea conversivă, catamneza, factorii iatrogeni, dismorfofobie, tulburarea somatoformică algică. - formarea deprinderilor de muncă intelectuală: potențial de a căuta și rezuma sursele bibliografice, de organizarea independentă a activității de învățare, realizarea unei cercetări independente, interpretarea rezultatelor obținute, elaborarea unei activități individualizate.
Unități de curs
Clasificarea tulburărilor psihosomatice. Diagnosticul clinico-psihologic. Interviu clinico- psihologic primar. Principiile terapiei psihosomatice. Algoritmul introducerii pacientului în psihoterapia integrativă. Metode și procedee terapiei psihosomatice.
Strategii de predare și învățare
1. Prelegere interactivă prin: expunere, explicare cu aplicarea de tehnologii și specificarea acestora.

2. Prelegere clasică
3. Dezbateri
4. Proiect
5. Învățare situațională
6. Învățare bazată pe problemă
7. Învățare experiențială
8. Seminar interogativ

Strategii de evaluare

1. Prin examen oral sau scris. Examen oral se constituie din:
 - Proba I de evaluare curentă:
 - Proba II de evaluare curentă:
 - Prezentări orale, participări în dezbateri, analiza studiilor de caz, planuri de intervenție elaborate etc.
2. Prin examen scris, care se constituie din: răspunsuri la întrebări din bilet.

Bibliografie

Obligatorie:

1. Holdevici, I., Psihoterapia – un tratament fără medicamente, Ed. Ceres, București, 1993.
2. Holdevici, I., Autosugestie și relaxare, Ed. Ceres, București, 1995.
3. Holdevici, I., Sugestiologie și terapie sugestivă, Ed. Victor, București, 1995.
4. Holdevici, I., Gândirea pozitivă, ed. a II-a, revăzută, Ed. Dual Tech, București, 2000.
5. Luban-Plozza, B., Iamandescu, I.B., Dimensiunea psihosocială a practicii medicale, Editura Infomedica, București, 2002.
6. Mitrofan, I., Buzducea, D., Psihologia pierderii și terapia durerii, Ed. SPER, București, 1999.
7. Mitrofan, I., Nuță, A., Consilierea psihologică: Cine, ce și cum?, Ed. SPER, București, 2005.
8. Mitrofan, I., Orientarea experiențială în psihoterapie. Dezvoltarea personală, interpersonală, transpersonală, Ed. SPER, București, 2000.

Opțională:

1. Rășcanu, R., Introducere în psihologie aplicată, Ed. Ars Docendi, București, 2000.
2. Vasile, T., Flacăra Violetă, Pro Editură și Tipografie, București, 2008.

Denumirea programului de studii	Logopedie
Ciclul	II
Denumirea cursului	Practica psihopedagogică
Facultatea/catedra responsabilă de curs	Facultatea de Psihologie și Psihopedagogie Specială, Catedra de Psihopedagogie Specială
Titular de curs	Ciobanu A., dr.conf.univ., Olărescu V., dr.conf.univ.
Cadre didactice implicate	
e-mail	andrianaceban@mail.ru

Codul cursului	Număr de credite ECTS	Anul	Semestrul	Total ore	Total ore	
					contact direct	studiu individual
	10	2	3	300		300

Descriere succintă a integrării cursului în programul de studii

Practica psihopedagogică de masterat a devenit o formă de generalizare a tuturor cunoștințelor și capacităților, masteranzilor, care le-au acumulat în procesul studierii disciplinelor pe parcursul anilor I-II. Practica psihopedagogică constituie o parte componentă a procesului educațional care asigură corelația dintre pregătirea teoretică și activitatea practică a viitorilor logopezi. Stagiul de practică psihopedagogică reflectă prin structură și conținut misiunea catedrei Psihopedagogie Specială de formare a competențelor absolvenților, viitorilor logopezi. Viitorii logopezi trebuie să-și dezvolte nu doar cunoștințe, ci și aptitudini și valori pentru realizarea unor intervenții profesionale în soluționarea sau ameliorarea problemelor educaționale și în mod special a tulburărilor de limbaj. Scopul practicii psihopedagogice la ciclul II, masterat, specialitatea Logopedie, este consolidarea cunoștințelor însușite de masteranzi privind examinarea copilului cu tulburări de limbaj, care este un prim pas în alegerea unei strategii corecte de terapie a limbajului și formarea abilităților de alegere a celor mai potrivite metode reieșind din tipul tulburării de limbaj, necesitățile și prioritățile copilului cu tulburări de limbaj.

Competențe dezvoltate în cadrul cursului

Dezvoltarea cunoștințelor și înțelegerii: masteranzii vor achiziționa competențe de:

- Prevenirea cauzelor care pot determina tulburările de limbaj;
- Studierea și evaluarea psihopedagogică, clinico-fiziologică a dereglărilor de limbaj;
- Identificarea tulburării de limbaj
- Determinarea structurii tulburării;
- Studierea și asigurarea unui climat favorabil dezvoltării și stimulării comunicării;
- Analiza și sinteza metodelor și procedeele adecvate pentru recuperarea tulburărilor de limbaj lor;
- **Comunicarea cunoștințelor și a înțelegerii:**
- Cunoașterea și prevenirea efectelor negative ale tulburărilor de limbaj asupra comportamentului și personalității logopatului;
- Elaborarea metodologiei de diagnostic și prognoză diferențiată în logopedie;
- Studierea și cunoașterea diferitelor aspecte ale deficiențelor senzoriale și mentale ce influențează constituirea structurilor limbajului;
- Optimizarea activității logopedice, atât pentru terapia tulburărilor de limbaj, cât și pentru evitarea eșecurilor școlare și comportamentale;
- **Dezvoltarea profesională continuă:**
- Depistarea populației cu deficiențe de limbaj și organizarea activităților pentru prevenirea și recuperarea tulburărilor de limbaj.
- Elaborarea programelor de intervenție personalizată pe tipuri de logopatii;
- Popularizarea științei logopedice și pregătirea familiei și a școlii pentru a manifesta înțelegere și sprijin față de logopat.

Finalități de studii

Practica logopedică este etapa finală de formare a masteranzilor, de aceea ei vor fi pregătiți:

- Să identifice, depisteze și înregistreze copiii sesizați;
- Să elaboreze planul anual al activității de terapie logopedică, proiectând activitățile de terapie a tulburărilor de limbaj și de comunicare identificate, în funcție de particularitățile individuale, de vârstă ale copiilor, precum și în funcție de particularitățile unității de învățământ și ale comunității;

- Să realizeze proiectarea curriculară a activității de terapie logopedică respectând și rezultatele evaluărilor inițiale;
- Să examineze la începutul fiecărui an școlar preșcolarii din grupele mari și pregătitoare din grădinițe, precum și copiii din clasa I din toate unitățile care aparțin circumscripției sale logopedice;
- Să înregistreze copiii cu tulburări de limbaj în fișele de depistare avizate de către directorul unității în care s-a făcut depistarea;
- Să realizeze o examinare complexă logopedică și psihopedagogică a copiilor luați în corectare, în colaborare cu familia și cu cadrele didactice, în scopul identificării tuturor factorilor care au influențat negativ evoluția limbajului și a comunicării copilului;
- Să formuleze diagnosticul și prognosticul pentru fiecare preșcolar/elev evaluat;
- Să realizeze intervenția terapeutică – recuperatorie în concordanță cu diagnosticul logopedic al preșcolarii/elevilor evaluați;
- Să evalueze periodic progresele realizate de elevi și să reprojeteze activitatea de intervenție;
- Să întocmească următoarele documente de evidență a copiilor/elevilor cu tulburări de limbaj:
fișe de depistare pe unități școlare și preșcolare anuale;

registre de evidență a copiilor cu tulburări de limbaj care sunt cuprinși în cabinetul logopedic interșcolar, realizate pe an școlar;

registre de evidență a prezenței la corectare;

fișa logopedică, ca instrument de consemnare a datelor anamnezice, a demersului terapeutic și a dinamicii corectării;

programe de terapie logopedică pe tip de tulburare.

- Să asigure servicii de terapie logopedică pentru copiii cu cerințe educative, speciale și pentru toți educabilii, indiferent de mediul de proveniență, capacitatea de învățare și rezultatele obținute, având ca fundament respectul față de aceștia;
- Să asigure completarea documentelor de înregistrare și de evidență a activității;
- Să realizeze activități de îndrumare logopedică a educatoarelor și învățătorilor cu privire la activitatea de intervenție logopedică, prin:
 1. participarea/organizarea unor acțiuni de informare și consiliere logopedică în unitățile școlare și preșcolare arondate fiecărui profesor logoped;
 2. acțiuni metodice de îndrumare/consiliere logopedică a cadrelor didactice din școli și grădinițe, în vederea corectării tulburărilor ușoare de limbaj;
 3. dezbateri tematice privind importanța consolidării limbajului în procesul dezvoltării generale a copilului, condiție esențială unei integrări școlare și sociale optime.

Precondiții

Masteranzii practicanți trebuie să posede cunoștințe din introducerea în logopedie, psihologia limbajului și comunicării, neurolingvistică, diagnostic logopedic, terapia logopedică, asistența logopedică.

Unități de curs

Proiectarea unui plan calendaristic de realizare a practicii psihopedagogice. Metodistul de la catedra de specialitate, mentorul din unitatea de bază stabilește, de comun acord cu masterandul, elaborează un program de activitate care vizează etapele de practică, realizarea scopului, obiectivelor practicii și prezentarea în final a unui portofoliu cu următoarele materiale:

1. Agenda de practică a masterandului;
2. Proiectele didactice ale activităților logopedice individuale și frontale, apreciate cu notă (4 proiecte ale activităților logopedice individuale și 4 proiecte ale activităților logopedice frontale, dintre care câte 1 proiect didactic al activităților logopedice frontale/individuale deschise);
3. Materialele didactice utilizate la activitățile logopedice;
4. Rezultatele examinării logopedice și fișele logopedice a 3 copii;
5. Raport privind practica psihopedagogică.

Strategii de evaluare

Nota finală la examenul de practică se constituie din următoarele componente:

40% - Nota mentorului din unitatea-bază

60% - Nota metodistului de la catedra de specialitate

Bibliografie

Obligatorie:

1. Regulamentul-cadru privind stagiile de practică în învățământul superior (Ordinul Ministerului Educației Republicii Moldova nr. 203 din 19.03.2014).
2. Regulamentul privind organizarea și desfășurarea stagiilor de practică (ciclu I – studii superioare de licență; ciclu II – studii superioare de master) UPS „Ion Creangă”.
3. Ciobanu, A., Olărescu, V. Ghid pentru practica logopedică. Specialitatea: Logopedie. UPS „Ion Creangă” 2013. 48 p.
4. Captari Vera, Organizarea activității corecțional – recuperatorii la punctele logopedice școlare, Lumina, Chișinău. 1996

Opțională:

5. Curriculum pentru educația timpurie, Chișinău. 2019.
6. Curriculum național, Chișinău. 2019.
7. Repere metodologice privind activitatea logopedului în instituțiile de învățământ general. 02.01.2018
8. Sprânceană L., Captari V., Cu privire la organizarea activității logopedice în școală de cultură generală, Chișinău, 1989.